

Västana fjärd BULLETIN

Byatidning till boare och besökare – Kylälehti asukkaille ja kävijöille 2025 – Årgång / Vuosikerta 15

FOTO: FREJA RUDELS

Pia och Toffe hittade lugnet i Sundvik Pia ja Toffe löysivät Sundvikin rauhan s. 4

FOTO: ANTTI TOLVI

Ljus och ljud i gruvan s. 7
Valoa ja ääntä kaivoksessa

Det händer och sker i
Västana fjärd - läs mer
i tidningen!

Västana fjärdissa sattuu
ja tapahtuu - lehdessä
siitä lisää!

LEDAREN – PÄÄKIRJOITUS – Västanfjärd 2025

Är Västanfjärd byar smarta?

Smarta byar är ett samlande temat för Leaderprojekt innevarande programperiod. Kvarnstigen, som byrådet nu har under arbete, är ett exempel på vad som kan göras med Leaderstöd.

På vårvintern samlades ett tiotal av Västanfjärd's föreningar för att bland annat diskutera frågan om Smarta byar.

Där kom förslag på en allmän uppsynkning längs vägarna, bättre skyltning, utrustningspool med idrottsredskap för barn och förbindelser i österled. De är alla exempel som passar under Smarta byar och skulle bidra till ett trivsamt

mare och bättre fungerande Västanfjärd.

För byrådets del beslöt vi, förutsatt att ett kommunalt paraprojekt för Smarta byar förverkligas, att reda ut om det i dag finns förutsättningar att öppna en sommarförbindelse mellan Västanfjärd och Hangö.

Föreningsträffen gav anledning att fundera på om det är smart att ha den föreningsstruktur vi nu har i Västanfjärd. På byrådets hemsida finns föreningsgarna i Västanfjärd uppräknade, de är 19 stycken! Vi har alltså närmare 200 personer - styrelsemedlemmar, suppleanter, verksamhetsgranskare -

engagerade i våra föreningar.

Det positiva är att engagemanget är stort, men samtidigt blir det allt svårare att fylla alla platser i föreningarna. Kan vi göra någon förändring, är det möjligt att äta kakan och hålla den kvar?

Kunde vi ta modell av Dragsfjärd så, att någon anrik förening har ett huvudansvar och många verksamheter fungerar under den i utskott? Det skulle minska byråkratin och ge mera tid för den egentliga verksamheten.

Ordförande
Mats Nurmio

Ovatko Västanfjärdin kylät älykkäitä?

Älykkyys ja yhteisöllisyys ovat johtavia teemoja hankkeissa, joita toteutetaan Leaderorganisaation tuella. Kyläyhdistys työskentelee parhaillaan Kvarnstigenin kehittämishankkeen parissa. Tämä on yksi esimerkki, miten voimme yhdessä parantaa elinympäristöämme.

Kevättalvella kymmenkunta paikallista yhdistystä kokoon-tui keskustelemaan Älykkäät kylät -teemasta ja keskustelu oli vilkasta. Ehdotukset ympäristön siistimisestä, paremmasta opastuksesta ja urheiluvälineiden yhteiskäyttöpisteistä lapsille ovat kaikki askelia kohti elinvoimaisem-

paa ja yhteisöllisempää kylää.

Jos uusi kunnallinen sateen-varjohanke toteutuu, kylätoimikunta on lupautunut selvittämään mahdollisuutta avata kesäliikennöinti Västanfjärdin ja Hangon välille. Tämä olisi merkittävä askel, joka vahvistaisi yhteyksiä ja mahdollistaisi uusia mahdollisuuksia asukkaille ja vierailijoille.

Kun tarkastelemme yhdistys-rakennettamme, herää kysymys: onko se tarpeeksi älykäs? Meillä on peräti 19 yhdistystä, joiden hallinnoissa - varajäsenet ja toiminnantarkastajat mukaan lukien - on lähes

200 henkilöä. Tämä on hieno saavutus, mutta samalla haaste asukasmäärämme nähdessä täyttää yhdistysbyrokratian luomat vaatimukset. Voimmeko ottaa mallia Dragsfjärdistä niin, että jonkun perinteikkään yhdistyksen alla toimisi erilaisia jaostoja, joissa keskityttäisiin varsinaiseen tekemiseen?

Puheenjohtaja
Mats Nurmio

Västanfjärdsbibban – vårt infocenter i världen och byn

I centrum av Lammala, i det ljusa trevåningshuset mitt emellan bybutiken Knallis och äldrehemmen Silverbacken och Silverringen, ligger Västanfjärd's bibliotek. Det är öppet två dagar i veckan med bibliotekarien på plats. På lördagarna håller frivilliga lokala krafter dessutom öppet

pet på tårk. Då gäller självbetjäning vid utlåningsapparaten. Du kan låna böcker, musik, filmer, gångstavar, discar för frisbeegolfbanan, blodtrycksmätare med mera. Du kan låsa tidningar och tidskrifter, arbeta med dator och kolla på webben, lägga pussel och

träffa folk. En nyhet för i år är spelklubben. Lördagar mellan klockan 10 och 12 kan du spela brädspel med likasinnade, det finns att välja på. Huset bottenvåning inrymmer väststolar och i den översta våningen försiggår an-

dra aktiviteter. Där finns plats för utställningar, möten och kurser. Det går bra att höra sig för om att låna lokal för till exempel föreningsmöten. Bibbans öppettider är tisdagar klockan 10-16, torsdagar klockan 13-19 och lördagar klockan 10-14. (VR)

Kirjastomme on tehokas tiedon ja tekemisen keskus

Västanfjärdin kirjastosta voit lainata kirjoja, elokuvia ja vapaa-aikavarusteita. Tämän vuoden uutuuksia on pelikah, missä voi pelata samanmielisten kanssa lautapelejä. Kirjasto on varsinainen kohtaamispaikka.

Kirjasto on Lammalan keskustassa Knallis-kaupan ja Silverbackenin ja Silverringenin

vanhainkotien välissä. Kolmikierroksinen kirjasto on auki kolmena päivänä viikossa. Tiistaisin ja torstaisin kirjastotoiminta on paikalla. Lauantaisin homma toimii vapaaehtoisvoimin ja lainausautomaatilla.

Voit lainata kirjoja, musiikkia, elokuvia, kävelysauvoja, frisbeepelin heittokiekkoja,

verenpainemittareita ym. Tämän vuoden uutuuksia on pelikah. Lauantaisin klo 10-12 kirjasto lainaa erilaisia lautapelejä pelihallukalle. Tietojärjestelmä vaihdettiin keväällä. Tule siis päivittämään kirjastokorttisi sopivana tiistaina tai torstaina! Talon pohjakierroksessa on tuttuun tapaan tilaa kangas-

puille ja ylimmässä kerroksessa on monenlaisia aktiviteetteja. Sieltä löytyy tilaa näyttelyille, kokouksille sekä kursseille. Yhdistykset voivat varata tiloja kokouksentilailleen.

Kirjasto on avoinna tiistaisin klo 10-16, torstaisin klo 13-19 ja lauantaisin 10-14. (VR/HS)

Västanfjärd BULLETIN 2025

Ärgång / Vuosikerta 15
Ansvarig utgivare / Vastaava julkaisija: Västanfjärd's Byråd r.f.
Redaktör / Toimittaja: Kristoffer Nöjd
Annonser / Ilmoitushankinta: Kaj Haga
Händelsekalendern / Tapahtumakalenteri: Runa Heino
Ombrytning / Taitto: Tiina Kohtaniemi / Annonssbladet
Tryckning / Painopaikka: Salon Lehtitehdas Oy
Uppplaga / Painos: 3000 kpl
Utdelas i alla postlådor i Västanfjärd, infopunkter på Kimitoön och närområde. / Jaetaan kaikkiin postilaatikoihin Västanfjärdin alueella, infopisteisiin Kemiönsaarella ja lähialueilla.

Texterna och översättningarna

Tekstit ja käännökset:
AR Arto Rajala
CK Christian Kvarnström
DR Dan Renfors
FR Freja Rudels
HS Hia Sjöblom
KH Kaj Haga
KR Kati Raitinen
MK Marjatta Karikoski
RH Runa Heino
SP Sanna Peitso
HR Helga Rajala
AO Ann-Sofi Österberg
DS Daniela Sundberg
FL Fredrik Lindblom
HR Helga Rajala
HV Hannu Vartiainen
KN Kristoffer Nöjd
LK Lasse Kylänpää
MN Mats Nurmio
SB Sanna Bergström
VR Vivi-Ann Rehnström
ML Marko Lönnqvist

Initialerna under originaltexten. /
Nimikirjaimet alkuperäisen tekstin alla.

Västanfjärd's byråd r.f.

Styrelsemedlemmar / Hallituksen jäsenet:

• Mats Nurmio, ordförande / puheenjohtaja
050 463 3218, nurmio.mats@gmail.com
• Stina Mollgreh, viceordf. / varapj.
040 584 9515, bertsune1@hotmail.com
• Helga Rajala, sekreterare / sihteeri
050 573 3486, helga.rajala@gmail.com
• Kaj Haga, bokförare / kirjanpitäjä, kassör / rahastonhoitaja
040 513 2299, kaj.haga@pp.inet.fi
• Max Andersson, 040 519 6512, max.g.andersson@gmail.com
• Bo Vilander, 040 530 3820, bobbe.vilander@gmail.com

Suppleanter / Varajäsenet:

Veronika Mattsson-Korpak, Jere Tolvanen, Marko Lönnqvist
Bl medlem i byrådet / Liity kyläyhdistykseen
Medlemsavgiften 2024 är 10 € / Jäsenmaksu 2024 on 10 €
www.vastanfjardsbyrad.fi
www.facebook.com/vastanfjardsbyrad

Våren och sommaren är den mest brådsnande tiden för Benjamin, Berndt och Oscar Hagman. De skyndar sig till bygget på grannstranden där de bygger bryggkistor. De har också fullt upp med båt- och renoveringsjobb, vägunderhåll och annat. / Kevät ja kesä ovat Hagmanien kiireisintä aikaa. Benjamin, Berndt ja Oscar kiiruhtavat lähirannan työmaalleen, missä on rakenteilla arkkulaureita. Monenlaisia vene- ja kumostushommia, teiden kunnossapitoa ym. tekemistä piisaa.

Hagmans erbjuder hjälp och expertis inom skärgårdsarbete

Maskinerna mullrar och vattent skvätter medan herrarna Hagman jobbar på. Med en lagom dos humor blir allting gjort. Hagmans förvarar båtar, renoverar, bygger brygger och stugor, muddrar, underhåller och gör allt som hör årets och livets cykler till. – Allt ordnar sig. Den ena gräver och den andra bygger, skrättar pappa **Berndt Hagman**. Pojkarna, **Benjamin** och **Oscar**, nickar glatt. De behärskar

också maskiner och byggande. Pappa Berndt har flyttat med sin fru till ett nytt hus på en hög kulle med fantastisk havsutsikt. Oscar har också byggt ett nytt hus på samma kulle, men lite längre ner. Benjamin renoverar familjens gamla hem som ligger närmast havet och maskinhallarna. Och det här gänget har fullt upp också på vintern. Då utför de snöarbete och underhåller Västanfjärd's vägar.

– Man kan alltid be om hjälp med vad man än behöver, säger herrarna glatt. Deras rötter sitter djupt i jorden och havet på Kimitoön. Vintrarna är en lugnare tid i skärgården. Men med fritidsborna kommer kommers. – Det är härligt att bo mellan hav och skog. Sommaren är båt- och campingsäsong. Övriga tider på året har jag sedan mer tid för jakt. Det är en viktig hobby för mig, säger Berndt nöjt.

Pojkarna berättar att de laddar batterierna under vinterresor utomlands. Senast har de varit i Thailand och på Cypern. Pappa siktar på Kanarieöarna nästa gång. Familjens båda söner har gått i skolan i Västanfjärd. Nu är de oroliga för skolans framtid. – Också dagens barn förtjänar en skola nära hemmet. (HS/KN)

Hagmaneilta löytyy apua ja osaamista saaristotyöhön

Koneet jylläävät ja vesi pärskyy, kun Hagmanin miehet uurastavat. Mukana on aina myös sopiva annos huumoria. Ja valmista tulee. Tarjolla on veneiden säilytystä, kunnostusta, laiturijä- ja mökkirantojen rakentelua, ruoppausta, kunnossapitoa ja kaikkea vuoden- ja elämäntietoon sopivaa. – Kaikki järjestyy. Yksi kaivaa ja toinen rakentaa, isä **Berndt Hagman** naurahtaa. Pojat, **Benjamin** ja **Oscar** nyökkäävät iloisesti. Heillä on

myös vauhti päällä kone- ja rakennushommissa. Isä Berndt on muuttanut vaimonsa kanssa uuteen taloon korkealle kukkulalle, mistä avautuu mahtava merinäkömä. Oscar rakensi itselleen uuden talon samalle kukkulalle, mutta hieman alemmas. Benjamin taas kunnostaa perheen vanhaa kotitaloa, joka on lähimpänä merta ja konehalla. Eikä tällä porukalla ole talvellaakaan hiljaiseloa. Silloin tehdään lumitöitä ja huoleh-

ditaan Västanfjärdin teiden kunnossapidosta. – Aina voi pyytää apua mihiin tahansa, kun sitä tarvitaan, herrat sanovat iloisesti. Juuret ovat syvällä Kemiönsaaren mullassa ja merivedessä. Talvet ovat saaristossa rauhallisempaa aikaa. Mökkiläiset tuovat vilinää kesäin. – On hienoa asua meren ja metsän välissä. Kesä on veneilyn ja mökkeilyn sesonkiaikaa. Muina vuodenaikoina jääkin paremmin aikaa myös

metsästykselle, joka on minulle tärkeä harrastus, Berndt toteaa tyytyväisenä. Uurastajat kertovat lataavansa akkujaan ulkomaanmatkoilla talvisaikaan. Viimeksi on käyty Thaimaassa ja Kyproksella. Isä tähtää seuraavaksi Kanarialle. Perheen molemmat pojat ovat käyneet koulua Västanfjärdissä. Nyt he ovat huolissaan sen tulevaisuudesta. – Tämänkin päivän lapset ansaitsevat koulun kodin lähelle. (HS)

Byggnadsfirma Jerker Jensén

- Allt inom byggbranschen
- Skärgårdsprojekt
- Bryggor och bojar
- Alla rakennuspalvelut
- Saaristoprojektit
- Laiturit ja pojut

0505182450 jerker@jensens.fi jensens.fi

BJÄRKAS GOLF
GOLF RESORT & COUNTRY CLUB

Kultur för alla på Kimitoön
Kulttuuria kaikille Kemiönsaarella

Sagalunds museum
Dalsbruks Bruksmuseum
Björkboda läsmuseum
www.sagalund.fi

DAM - HERRFRISERING
ALEXANDRA'S
Marina Johansson
☎ 02-427 007
Nybyggärvägen 2 - 25840 NIVELAX

KLÄDER + TRYCK
Vaatteet + painatus
Mainoskyltit.fi

Koffset Ab Oy
02-421 790
info@mainoskyltit.fi

SJÖBLOM BYGGPROJEKTERING AB

Byggservice från början till slut

Tel. 0400 823 545
25840 Nivelax e-post: sjoblom@sbp.fi

BYGGNADSPLANERING
Lilian K
RAKENUSSUUNNITTELU

Byggnadsplanering Lilian K. hjälper dig att förverkliga dina husdrömmar.
Rakennussuunnittelu Lilian K. auttaa sinua talo-unelmiasi toteuttamista.

www.lilian.fi · lilian@lilian.fi · +358 (0)40 767 7381

Skärgårdens Fysioterapi & Wellness Team Rehab Center

Fysioterapi, Klassisk- och idrottsmassage, Lymfaterapi, Akupunktur, Hot Stone massage, Indisk huvudmassage och Wellness-behandlingar, Kalevala led- och muskelbehandling, Ultraljud och Laser, Fotvård, Konditionssal, Konditions- och muskeltester.

Vi ger dig hälsa och välmående!

☎ 02 423 685

KIMITO Arkadiav. 5
VÄSTANFJÄRD Nybyggargv. 2
Nivelax
DALSBRUK Dalsbruksv. 709

rehabcenter.fi

FOTO: HELGA RAJALA

Elever i Västanfjärds skola bekantar sig med fotoboken. / Västanfjärdin koulun oppilaat tutustuvat valokuvakirjaan.

Fotobok räddar vykorten

Kommer du håg de gamla vykorten som fanns i slitna plastfickor i Västanfjärds bibliotek? De hängde på glasväggen på väg upp till övre våningen. Nu har byrådet skapat en fotobok av vykort.

Vykorten var donerade av Birgit Åström och de fanns redan i det gamla biblioteket. Eftersom plastfickorna var slitna och några vykort redan saknades beslöt byrådet att göra en fotobok av

de vykort som fanns kvar. Tre fotoböcker anskaffades och nu finns det ett exemplar i Västanfjärds bibliotek, ett i Västanfjärds skola och ett exemplar i Silverbacken. Vykorten är förstorade, så det är lättare att få syn på alla detaljer. Man kan även se på fotona på Västanfjärds Byråds hemsida. Originalvykortet finns på Sagalunds museum. (HR/AR)

Valokuvakirja pelastaa postikortit

Muistatko vielä vanhat postikortit, jotka olivat kuluneissa muovitaskuissa Västanfjärdin kirjastossa? Ne roikkuivat lasiseinällä matkalla yläkertaan. Nyt kylätoimikunta on teettänyt kuvakirjan korteista.

Postikortit olivat Birgit Åströmin lahjoittamia ja ne olivat esillä jo vanhassa kirjastossa. Koska muovitaskut olivat kuluneet ja joitakin postikortteja puuttui, kylätoimikunta päätti teettää valokuvakirjan jäljellä

olevista korteista.

Valokuvakirjoja on nyt olemassa kolme kappaletta, joista yksi on Västanfjärdin kirjastossa, yksi Västanfjärdin koulussa ja yksi Silverbackenissa. Postikortit on suurennettu, jotta kaikki yksityiskohdat näkyisivät paremmin. Valokuvia voi katsoa myös Västanfjärdin kylätoimikunnan verkkosivuilta. Alkuperäiset postikortit ovat Sagalundin museossa. (HR/AR)

Toffe och Pia med hundarna Macho och Igor trivs i Sundvik. / Toffe, Pia sekä koirat Macho ja Igor viihtyvät Sundvikissä.

Pia och Toffe trivs med havet och lugnet i Sundvik

I ett idylliskt frontmannahus med utsikt över Sundviken bor **Pia Tötterman** och **Toffe Fagerlund** sedan ett par år tillbaka.

Tidigare bodde de i centrum av Kimito där de också jobbade. Många höjde på ögonbrynen åt deras val att flytta till Västanfjärd och förlänga vägen till arbete, butiker och annan service, men för Pia var det ett lätt beslut att fatta. – Vid en åker kan man bo var som helst. Men ska jag leva på en ö, ska jag bo nära vattnet. Det var antingen det eller en flytt tillbaka till hemtrakterna i Sjundeå som var alternativen för mig. Lite tveksammare var Toffe, trots att han själv är uppvuxen i Västanfjärd. Men när möjlig-

heten att köpa huset i Sundvik uppenbarade sig, var han inte svår att övertala. Några bekymmer med läget har de inte haft. – Det är en inställningsfråga. Arbetsvägen är ett ypperligt tillfälle att koppla på och av jobbet. Det blir lättare att skilja på arbete och fritid. Och nu när vi inte bor ett stenkast ifrån butikens handlar man vettigare och får tid över till annat. Avstånden är inget att tala om, menar Toffe. – Det är bara fyra kilometer till Knallis med köttdisk och apotekspunkt och Vestlavägen fick ny asfalt precis innan vi flyttade hit. Numera jobbar han i Björkboda och dit är det heller inte

oöverkomligt långt.

– Vid sidan om närheten till havet är egentligen avskildheten och lugnet det vi uppskattar mest här, framhåller Pia. Till familjen hör också hundbjässarna Macho och Igor och katterna Mats och Mocca. Den egna trädgården, nöheten till naturen och alla promenadstråk i skog och mark passar dem alla perfekt. Huset har många decennier på nacken, men var grundligt renoverat när de köpte det. Det enda de har behövt göra var att inreda i sin egen stil. – Och tur var det, för vi är inte ett par som ska renovera tillsammans, skattar Pia. Trädgården och orangeriet på gården har däremot blivit en

gemensam hobby. Det började med potatis och bondbönor och nu experimenterar de med blommor, gurka, tomat och olika sorters chili. När odlingsåsongen är över får orangeriet fungera som luthus. Toffe brinner för båtar och har fått upp Pias ögon för bätlivets tjuvning. Tillsammans har de utforskat både Stockholms och Åbolands skärgårdar. Nu ligger deras båt i Sundvik och när andan faller på är det bara söka sig ut till havs, för en åktur eller en bit mat, kanske till Skata eller Nixor eller Kalkholmen. – Vattenvägen har vi nära till det mesta, konstaterar Toffe förnöjt. (FR)

Pia ja Toffe nauttivat meren ja rauhan äärellä Sundvikissä

Pia Tötterman ja **Toffe Fagerlund** asettuivat viihtyisään rintamamiestaloon pari vuotta sitten. Monet kohottelivat kulmakarvojaan heidän valinnalleen muuttaa Västanfjärdiin, jonka seurauksena matka työpaikalle, kauppoihin ja muihin palveluihin piteni.

Pialle valinta oli helppo: – Niityn laidalla voi asua missä vain. Jos asun saaristossa, haluan asua lähellä vettä. Vaihtoehtona minulla oli juuri tämä näkemys tai paluumuutto Siuntioon. Toffe on kasvanut Västan-

Nykyään Toffe työskentelee Björkbodassa, eikä sinnekään ole mikään ylipitkä matka. – Meren läheisyyden lisäksi arvostamme kaiken muunkin läheisyyttä, Pia korostaa. Perheeseen kuuluvat myös koirat Macho ja Igor sekä pari kissaa. Oma puutarha, luonnon läheisyys ja kaikki kävelyreitit metsässä ja maastossa sopivat kaikille mainiosti. Talolla on ikää jo vuosikymmeniä, mutta se oli ostohetkellä peruskorjattu. Ainoa asia, mikä piti tehdä, oli siustaa koti omaan makuun. – Onneksi, sillä me emme ole sellainen pari, joka tekisi remonttia yhdessä, Pia nauraa. Puutarhasta sensijaan on

FOTO: FREJA RUDELS

FOTO: MAX ANDERSSON

Ny gnista behövs för att hålla fornelden vid liv

Många förknippar forneldar med mysiga fester som ett tack och adjö till sommaren. Också i Västanfjärd har man kunnat njuta av den här traditionen. Men nu letar byrådet efter någon som vill ta över.

Eldar har tänts sedan långt tillbaka i historien med syftet att visa vägen, vilsledda och förmedla budskap. Men forneldar som kulturnemang tändes första gången 1992 då Finland firade 75-årsjubileum. Det var Åbolands kulturråd som kom med ett förslag om att grunda en tradition med fokus på skärgård och kust. Åbolands kulturråd tillsatte en arbetsgrupp för att planera jippet. Det var ett sektoröver-skridande projekt då kulturbranschen samarbetade med brandvärdet, polisväsendet, Försvarsmakten och sjöräddningen. Affischerna som i viss mån används fortfarande designades av Nordiska Ministerrådets Skärgårdssamarbete som fattade tycke för idén. Sedan 2002 symboliserar eldarna ett ansvar för ett renare hav som ses som ett villkor för en levande skärgård. – Visionen är att budet skall gå vidare längs Östersjöns kuster. Det är en hisnande känsla att är-ligen den sista lördagen i augusti under tändningsögonblicket 21.30 finsk tid, känna gemenskapen med alla som har ställt upp kring tusentals eldar runt Östersjöns kuster med ansvar för ett renare hav! har **Birgitta Bröckl** sagt. Bröckl var Åbolands kulturombudsman 1984-2003 och en av de drivande krafterna bakom projektet. I dag tänds det tusentals eldar längs Östersjöns kuster, både privat och i mer organiserade former. Också vid Kalkholmen i Västanfjärd. Men nu letar byrådet efter någon som kunde

ta över arrangemanget.

– Det skulle passa bättre om någon yngre som ändå är på plats kunde göra det. Vi får se om någon tar hand om det, säger **Max Andersson** som ingått i byrådets forneldsgång sedan 2011. Byrådet har hållit traditionen uppe ett antal år nu, före det var det frivilliga brandkårens grej. – Ännu för tre fyra år sedan var det mycket folk i olika ålder på bryggan. På sistone har det nästan bara varit ungdomarna på terrassen och ingen på bryggan. Men vi var ganska ensamma om det förut. Nu tänds eldar på så många andra ställen, bland annat i Söderlångvik och på Skatafé. Det verkar som att folket inte räcker till för alla när man kan välja var man far, säger Andersson. Det är inte ett särskilt betygande uppdrag. Det handlar om att hämta virke, säga till det och placera det på flotten som sedan körs ut på viken. Sedan ska bra-

san tändas och övervakas.

– Det blir ungefär en dryg kubikmeter ved. Den brinner i ett par timmar, från tio till halvtolv ungefär. Man är fast på kvällen och kanske följande dag, säger Andersson. Ofta använder sig man av engångslastpallar som man säger i mindre bitar. Veden sätts sedan i en bur på flotten. Flotten som är byggd enkom för forneldarna har fungerat bra i flera år, även i lite bläst och regn. Den överläter man gärna till nya krafter. Andersson är mer än villig att ge en introduktion i forneldning på flotte om någon visar intresse att ta över. – Utan vidare. Goda råd kostar ingenting. Byrådets målsättning är att traditionen ska fortsätta i någon form, gärna i samarbete med någon annan lokal förening och eventuellt i samband med något annat evenemang. (KN)

FOTO: MAX ANDERSSON

Miljörådet i Västanfjärds skola och Sofia dagis. / Hienoa, että saimme ilmaisia lankkuja niin rahat riittivät patinkeihin, joilla pystyimme rakentamaan uusia penkkejä kotamme.

Skolan och dagiset jobbar för en bättre miljö och för en Grön Flagga-certifiering

En dag fick vi en fråga om vi i Västanfjärds skola och Sofia dagis vill försöka bli så pass bra på att jobba för miljön att vi skulle kunna få en grön flagga att hissa i vår flaggstång. Klart att vi ville prova! Och flaggan fick vi!

Vi började med att grunda ett miljöråd. I miljörådet finns medlemmar från alla klasser och från dagis. Vi bestämde oss för att jobba med vår närmiljö. Vi ville göra skol- och dagisgården trivsammare och försöka göra trafiken tryggare runt skolan. Vi undersökte hur bra alla trivs på skolorna och dagisets gårdar. Vi gjorde en plan över vad vi skulle göra för att det skulle bli trivsammare. Miljörådet har träffats varje månad. Så här blev det. Eleverna i skolan ordnar rastlekar varje dag. Det är bra för att vissa har inget att göra och då kan man känna sig ensam. Vi samlade pengar och reparerade kåtan. Vilken tur att vi fick gratis "bakor" så

räckte pengarna till batningar så att vi kunde bygga nya bänkar. På dagisgården ordnar de vuxna ledda lekar varje dag. Där har det också byggts nya roliga lekställen bland annat en bil-tvätt och ett kök med diskbank och rinnande vatten. Vi har också skrivit brev till kommunen om vad man kunde förbättra i trafiken runt skolan och dagis. Under ett stormöte med alla elever i skolan och många från dagis så hittade vi på en massa olika miljötips som till exempel "Stäng av kranen medan du tvål i dina händer" och "Släck lamporna i de rum där ingen är". Vi gjorde tavlor av alla tips och hängde upp överallt. I april gjorde vi en ny undersökning om trivseln och resultatet visade att många flera trivs mycket bättre nu. Grön flagg eller inte, så jobbar vi vidare för det gröna nästa år. (Miljörådet, Västanfjärds skola)

Koulu ja päiväkoti tahtovat vetää salkoon Vihreän lipun

Västanfjärdin koulu ja päiväkoti Sofia lähtivät tavoitteilemaan Vihreän Lipun sertifikaattia. – Tietenkin halusimme osallistua, kun meitä kannustettiin paremman ja puhtaamman ympäristön luomiseen. Ja vihreä lippu saatiin. Ensinnä koululle perustettiin ympäristötoimikunta, jossa on mukana edustajia jokaisesta koululuokasta sekä Sofian päiväkodista. Yhdessä tavoitellaan oikeutta nostaa salkoon hyvistä ympäristötyöstä kertova Vihreä lippu. Lähdimme paikkimaan töitä lähiympäristömme hyväksi. Koulun ja päiväkodin pihajärjestelyt ja puhtautus on ollut hiljaisempaa. Nyt muinaistuliperinne on levinnyt ja niitä sytytellään mm. Söderlångvikissa ja Skatafessä. Väkeä ei näytä riittävän joka paikkaan, Andersson sanoo. – Kyseessä ei ole mikään rasittava tehtävä. Kyse on vain puun hankinnasta, sahauskasta ja lautale asettamisesta. Lautta

puoliseksi. Keräsimme rahaa ja kunnostimme pihakodan. Päiväkodin pihalla aikuiset leikittävät lapsia päivittäin. Sinne on rakennettu uusia iloisia leikkipaikkoja kuten keittiö tiskipenkillä. Olemme myös kirjoittaneet kirjeitä kunnalle ja ehdottaneet turvallisemman liikenteen järjestelyä koulun ja päiväkodin ympärillä. Koulun oppilaiden ja monen päiväkotilaisen kanssa pidettyä kokouksessa keräsimme paljon luontovihjeitä tulevaisuutta varten: "Sulje vesihana siksi aikaa, kun saippuot kätesi" ja "Sammu lampu tyhjistä huoneista" ym. Teimme kaikista vihjeistä taulut ja ripustelimme niitä seinille. Huhtikuussa tutkimme viihtyvyyttä uudelleen ja tulos näytti, että moni viihtyi aiempaa paljon paremmin nykyoloissa. Vihreä lippu tai ei, jatkamme tärkeää ympäristötyötä meidän salkkumme. (Ympäristö-raati Västanfjärds skola)

Pitkään jatkunut perinne muinaistulien yöstä uhkaa hiipua Västanfjärdissä, ellei löydy uutta kipinämiikkaa jatkajaksi. Muinaistulilla ohjattiin jo kauan sitten merenkulkijoita oikeille väylille. Niitä käytettiin myös harhaanjohtamiseen ja viestien välittämiseen. Suomi juhlisti 75-vuotisuuttaan vuonna 1992. Silloin muinaistulien yön perinne heräytti henkin kulttuuritahtumana Turunmaan aloituksesta. Tavoitteena oli nostaa esiin saaristoon ja rannikkoon kuuluva perinne. Töyryhmä kehitteli laajan kuvion. Mukana olivat kulttuurialan lisäksi palokuntia, poliiseja, puolustusvoimien edustajia sekä meripelastajia. Mainokset kehitettiin Pohjois-

maisen Ministerineuvoston Saaristoyhteistyön voimin. Vuodesta 2002 muinaistulit ovat kuvastaneet vastuuta nykyistä puhtaammasta merestä, joka on elävän saariston edellytys. Toiveissa on, että viesti kulkee pitkin Itämeren rantoja. Vuositainen elokuun viimeisenä lauantaina tulet sytytetään klo 21.30 Suomen aikaa. – Yhteisyys tiivistyy kaikkien tuhansien Itämeren rannoille sytytettujen tulien myötä ja ne nostattavat vastuuta puhtaamman meren puolesta, **Birgitta Bröckl** on sanonut. Hän oli Ahvenanmaan kulttuuriasiamies 1984-2003 ja muinaistulien kantava voima. Muinaistulit sytyttyvät monin paikoin Itämeren rannoilla.

Myös Kalkholmenilla Västanfjärdissä. Mutta nyt kylätoimikunta kaipaa tekijää, joka ottaisi homman hoitaakseen. – Löytyisipä joku nuori ja innokas tekijä, sanoo **Max Andersson**. Hän on itse ollut muinaistuliporukassa vuodesta 2011. Häntä ennen VPK hoiti muinaistulitapahtuman. – Vielä muutamia vuosia sitten tapahtumaa seurasi laiturilla iso joukko ihmisiä. Viime vuosina on ollut hiljaisempaa. Nyt muinaistuliperinne on levinnyt ja niitä sytytellään mm. Söderlångvikissa ja Skatafessä. Väkeä ei näytä riittävän joka paikkaan, Andersson sanoo. – Kyseessä ei ole mikään rasittava tehtävä. Kyse on vain puun hankinnasta, sahauskasta ja lautale asettamisesta. Lautta

FOTO: PRIVAT/YKSITYINEN

Nu hämtas fakta om Västanfjärds vikar

Västanfjärds vikar r.f. var en förening som grundades för 20 år sedan med syfte att följa med och förbättra vattenkvaliteten i våra vikar. För några år sedan avslutades föreningen och uppgick i Västanfjärds byråd. Därför är en av byrådets speciella uppgifter att fortsätta Västanfjärds vikars arbete och målsättning.

I det arbete har byrådet nu fått draghjälp av kommunen, som som följer upp vattenkvaliteten och söker förbättringsåtgärder eftersom man är ett pilotområde i regeringens skärgårdshavsprogram. Just nu görs vattenkvalitetsmätningar med Coastrider-metoden. Mätningarna görs några gånger per år med kontinuerlig provtagning från en båt som kör längs strandlinjen. Båten känns lätt igen på den stora texten ”Coastrider” på sidorna.

Efter ett antal mätningar kan man få medeltalsvärden som visar vattnets kvalitet för ett stort antal variabler i relation till normalvärden för ett specifikt vattenområde. Vikarna i Västanfjärd, liksom hela Skär-

gårdshavet, består av en mosaik med olika ”vattentyper” som har olika normala utgångsvärden.

Det andra vattenprojektet som nu pågår i Västanfjärd är ett Leader-projekt i regi av Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys. Där handlar det om mer traditionella mätningar av vattnets kvalitet och strömningshastighet i ett antal dikes- och åmynningar, och också högre upp längs tillrinningsnäten. Dessa mätningar påbörjades i fjol och fortsätter detta år till slut.

I båda fallen vill man identifiera de ställen som ger de största näringsbelastningarna och där komma med förslag som kan minska belastningen inom ifrågakvarande tillrinningsområde.

Denna sommar rör det sig alltså inventerare både till lands och till sjöss som samlar in bakgrundsmaterial. Detta material kan också jämföras med mätningar som redan i 25 års tid då och då gjorts bland annat på initiativ av föreningen Västanfjärds vikar r.f. (MN)

Lisätietoa vedenlaadusta Västanfjärdin lahdissa

Västanfjärdin lahdet -yhdistys perustettiin 20 vuotta sitten ja sen tavoitteena oli seurata ja parantaa vesien laatua alueen lahdissa. Muutama vuosi sitten yhdistys lopetettiin ja sen toiminta siirtyi Västanfjärdin kylätoimikunnalle, jonka yksi erityistehtävistä on siis jatkaa Väs-tanfjärdin lahdet r.y:n työtä ja tavoitteita.

Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kylätoimikunta on saanut apua myös Kemiönsaaren kun-nalta. Kunta seuraa veden laatua ja etsii parannustoimenpiteitä, koska alue on hallituksen saaristomerialueen pilottiluetta. Tällä hetkellä vedenlaadun mittauksia tehdään Coastrider-menetelmällä. Mittauksia tehdään muutaman kerran vuodessa jatkuvilla näytteenotilla, joita otetaan rannikkooka pitkin liikkuvasta veneestä. Vene on helposti tunnistettavissa sen kyljessä olevasta isosta Coastrider-tekstistä.

Tiheistä mittauksista laskeaan keskiarvoja, jotka kuvaavat veden laatua monien muutosten osalta suhteessa alueen viitearvoihin. Västanfjärdin

lahdissa, kuten koko saaristomeren alueella, on erilaisia ”vesityyppejä”, joilla on omat viitearvot.

Toinen käynnissä oleva vesiprojekti Västanfjärdissä on Leader-hanke, jonka toteuttaa Lou-nais-Suomen vesiensuojeluyhdistys. Siinä tehdään perinteisempiä mittauksia veden laadusta ja virtausnopeudesta useissa oja- ja jokiuomissa sekä yläjuoksualueilla. Mittaukset aloitettiin viime vuonna ja niitä tehdään vielä tämän vuoden aikana lisää.

Molemmissa projekteissa pyritään tunnistamaan paikat, jotka aiheuttavat suurimmat ravin-nekuormitukset ja ehdottamaan keinoja kuormituksen vähentämiseksi kyseisillä alueilla.

Tänä kesänä on siis sekä maalla että merellä toimivia inventoijia, jotka keräävät mittausai-neistoa. Tätä materiaalia voidaan myös verrata jo 25 vuoden ajan satunnaisesti tehtyihin mittauksiin, joita on muun muassa Västanfjärds vikar r.f. yhdistyksen aloitteesta tehty. (MN)

Det före detta boendet Hemgården är Simon Sundströms bas när han inte är på fältspatsfabriken. / Entinen vanhaikotti Hemgården toimii nykyään muun muassa Simon Sundströmin konehallina.

Simon gräver i tredje generation – ”Ett naturligt val”

Många har nog drömt om att få ha sin hobby som jobb. Så gick det för **Simon Sundström** som är företagare i tredje generation.

– Det var ett naturligt val, säger Sundström som sysslar med markarbeten.

Han startade sitt företag Firma Simon Sundström 2007.

– Branschen har nog varit given sedan jag var liten eftersom min far och farfar sysslade med i grova drag samma sak. Min hobby blev mitt jobb.

Sundström började som underleverantör och var det fram till 2016.

– Efter att jag köpte min första grävmaskin började jag sakta mak som egen företagare på heltid.

Efter det har livet som entreprenör rullat på.

Sibelco Nordics fältspatsfabrik i Kimito har varit en viktig uppdragsgivare sedan 2011.

Där har Sundström jobbat med markarbete, så kallad avbaning som innebär att man skrapar

fram berg och med byggande av infrastruktur.

– Det beror på vad Sibelco har behov av.

Under de senaste åren har det varit mindre jobb på fabriken har Sundström varit mer ute på vad han kallar ”den fria marknaden”.

– Det har mest varit fråga om grävmaskinsarbete men också andra maskinarbeten och energiröjningar på vintern – 99 procent på ön.

Sibelco har utgjort en bra grund för inkomsterna men Sundström, utan fabriken skulle det vara svårare att överleva som företagare men nog möjligt.

– Det har varit ett långt projekt, en långkörare. Men jag gör lite åt gången. När det är osäkra tider vill man inte satsa

Sundström både fördelar och nackdelar.

– Man känner ju mycket folk. Nittio procent av jobben kommer via djungeltrumman. Om man behöver hjälp finns det många man kan fråga.

Nackdelen är att det är ganska mycket konkurrens, men så är det överlag i vår bransch.

Sundström har inga anställda men jobbar ofta med sin lillebror **Tobias** som har en egen firma i samma bransch.

– Jag behöver inte ha tio anställda. Jag försöker sköta mig själv och är nöjd så länge det funkar så. Om det behövs tar jag hellre hjälp av en underleverantör.

– Det har varit ett långt projekt, en långkörare. Men jag gör lite åt gången. När det är osäkra tider vill man inte satsa

– Utan vidare. Jag gick själv där fram till fjärde klass. Det är lyxigt med små grupper. Vad jag förstår har våra söner trivts. (KN)

FOTO: FREJA RUDELS

Gruvhistorien väcks till liv med ljud och ljus i septembermörkret

För att fira Kimitoöns 700 år kommer Västanfjärds byråd att uppmärksamma byns gruvhistoria.

I september då mörkret kommer åter ska två ljud- och ljusföreställningar visas på Stugugruvans höga väggar.

Det kombineras med en gruvvandring där också Prästgårdsgruvorna ingår.

Stugugruvan är i dag fylld med vatten och är cirka 30 meter djup, men den dess historia började redan 1898 då man började bryta kalk i gruvan.

Ehkä tänå påväna en olisi tarttunut ner till stranda som osläckt kalk för att skeppas till Helsingfors i Helsingfors Kalkbergs regi.

I januari 1925 arrenderades gruvan av Karl Forsström Ab på 50 år.

Forsström gick djupare ner

i gruvan - ända till 35 meter. Stugugruvan var ändstationen för den cirka 3 kilometer långa linbanan som byggdes år 1931. Med linbanan forslades kalksten till Kalkholmen i så kallade ”koppar” som rymde 500 kilogram var.

Också i de 25 meter djupa Prästgårdsgruvorna bröts kalksten. Där fanns förutom två kalkstensgruvor en äder av dolomit som var mer värdefull än kalksten.

Gruvdriften i dessa gruvor upphörde 1939. År 1958 sprängdes den 64 meter höga brännugnspipan på Kalkholmen. Däremot fortsatte man bryta kalk i Storgruvan och Lillgruvan i illo fram till början av 1950-talet.

Med anledning av kommunens 700-årsjubileum görs

gruvorna levande igen.

Byrådet har kontaktat **Antti Tolvi** och **Teemu Lehmusruus** för att göra en ljud- och ljusföreställning i Stugugruvan. Föreställningen tar fasta på Västanfjärds kalkgruvhistoria.

I verket kombinerar kompositör och ljudplanerare Antti Tolvi akustisk och elektronisk musik med ljud från naturen, gruvbrytningen och linbanan. Bildkonstnären och sommar-Kimitoöbon Teemu Lehmusruus doktorerar för tillfället vid Aalto-universitet och har gjort installationen till den första Helsingforsbiennalen år 2021.

Ljud som har spelats in tidigare ska höras under föreställningen och samtidigt visas ljusfenomen på gruvans höga bergväggar – för den maximala effektens skulle i en i övrigt tyst

och mörk miljö.

Med föreställningarna vill byrådet väcka intresse för byns svenskspråkiga lokalhistoria och locka både lokala besökare och turister i alla åldrar till naturstigar, då september kan vara en tid med behaglig värme.

Man hoppas på 500-700 besökare vilket också sommar-teatrarna har lockat.

Byrådet kommer att ta hand om alla praktiska saker såsom parkering och transport, gruvvandring och servering. Byrådet ser också till att området är säkert och städad för besökarna. För projektet har byrådet beviljats medel från Svenska kulturfonden, från Föreningen Konstsamfundet och från Martha och Albin Löfgrens kulturfond. (KN)

Eugenia behöver nya krafter

Jakten Eugenia har en utmaning för säsongen 2025. Volontärerna i verksamheten börjar bli färre. Det gäller speciellt skeppare men också däcksmän.

Dels är åldersstrukturen hög, dels har intresset för frivilligarbete har minskat betydligt bland yngre.

För Eugenias del är det viktigt att hitta en litet större grupp intresserade skeppare, för att dela på seglatsturnerna.

För att föra Eugenia med passagerare krävs som minimum papper för inrikeskeppare. Skeppare som har övergått i pension, kan på ett relativt enkelt sätt förnya sina skepparpapper till att bli inrikeskeppare och föreningen Pro Kimitoö-Skutan hjälper med myndighetsansökningarna.

För däcksmäns del sköter föreningen utbildning och praktiska övningar själv. Målsättningen är att ha en blandning av äldre och yngre däcksmän,

så att man kan föra den gamla traditionen vidare.

Alla som har också en liten gnutta intresse för gamla traditioner och skulle kunna tänka sig att delta i Eugeniagänget, hoppas vi att tar kontakt via vår hemsida.

Utan detta frivilligarbete är man tvungen att minska eller helt lägga ner verksamheten. För denna säsong blir det ett mindre utbud med beställningsseglatser, men de publika seglatserna från Kasnäs till Örö kommer att ske i juli då man har en specialitet med skärgårdsfolkemusik ombord under seglatserna 15 och juli. Jakten Eugenia är Unescos biosfärsområdespartner och sprider biosfärbudskapet under seglatserna.

Mer information om Eugenia och hennes verksamhet finns på www.eugenia.fi eller via QR-koden. (CK)

Eugenia kaipaa uusia voimia

Jahti Eugenialla on miehistöpula. Vapaaehtoisten porukka vähenee. Pulaa on kippareista, mutta myös kansimiehistöstä.

Osa ongelmia on aktiivimiehistön korkea ikärakenne. Vapaaehtoistyö kiinnostaa nuoria aiempaa vähemmän. Eugenialle pitää löytyä lisää kipparoinnista kiinnostuneita, jotta purjehdusvuoroja riittäisi useammalle porukalle.

Matkustajien kuljetus edellyttää vähintään kotimaanpurjehtijoiden lupapapereita. Eläkkeelle siirtyneille kippareille on mahdollista suhteellisen yksinkertaisesti uusia kipparointioikeuksia kotimaanpurjehduksia varten. Pro Kimitoö-Skutan auttaa viranomaishakemusten tekemisessä.

Yhdistys hoitaa itse kansimiehistön koulutuksen ja käytännön harjoitukset. Tavoitteena on, että saadaaan kootuksi kansimiehistö sekä ikääntyneistä että nuoremmista.

Näin onnistuisi vanhan perinnepurjehduksen jatko.

Jos vain löytyy pientäkin kiinnostusta ja intoa vanhojen purjehdusperinteiden ylläpitoon, kannattaa liittyä porukkaan vaikka Eugenian kotisivujen kautta.

Jos yhteydenottoja ja uusia innostuneita ei löydy, on purjehduksia vähennettävä tai kokonaan lopetettava.

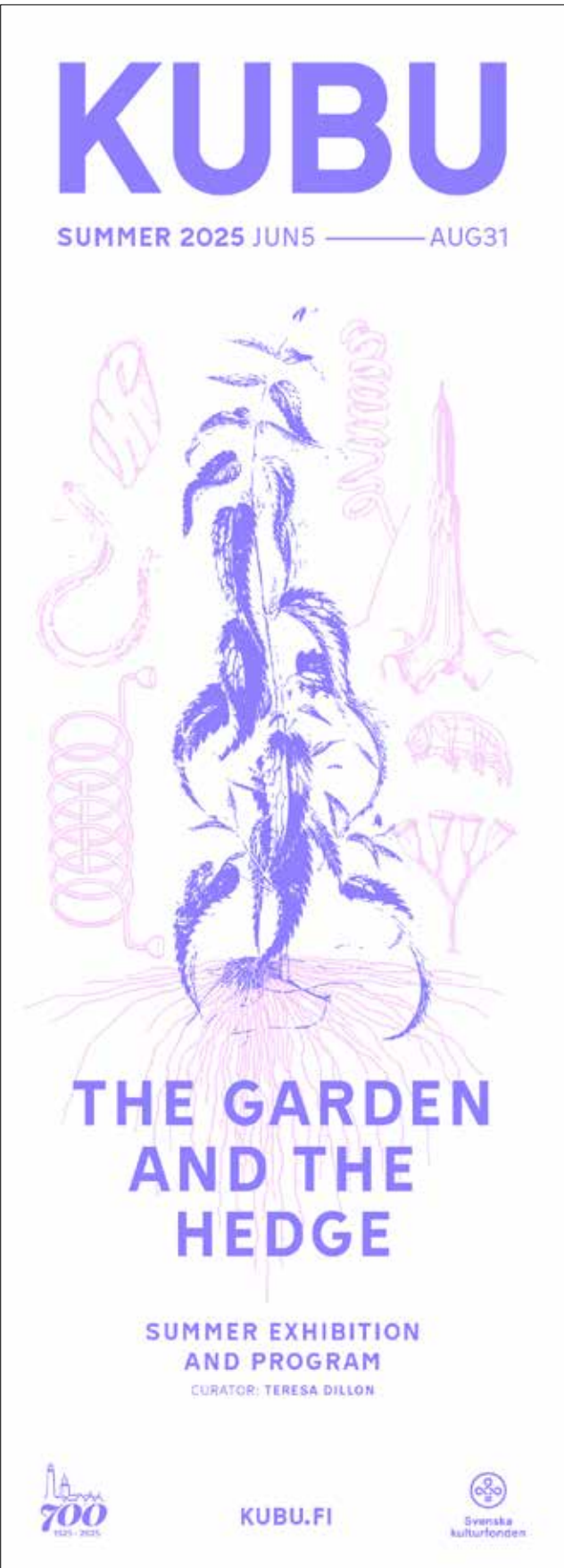
Tämän kesän kaudelle on tiedossa aiempaa vähemmän tilauspurjehduksia.

Yleisöpurjehdukset Kasnäsistä Öröön toteutetaan heinäkuussa. Luovassa on mm. saariston kansanmusiikilla höystetty purjehdus 15. heinäkuuta.

Jahti Eugenia on Unescos biosfärialueen kumppani ja levittää biosfääritietoutta purjehdustensa aikana.

Lue lisää Eugeniasta kotisivuilta www.eugenia.fi tai QR-koodista! (CK/HS)

FOTO: VILI LINDEGREN

KUBUS SOMMAR-UTSTÄLLNINGAR 5.6.-31.8.2025

Miljö och natur är i fokus i kulturhuset Kubus verkstäder och utställningar i sommar. Med dessa firar man Kimitoöns 700 år.

Jorden och jordmänen är temat i utställningen ”The Garden And The Hedge” där irländska Teresa Dillon är kurator.

Utställningen ”Piha, Pyhä, Metsä, Maa” tar fasta på skogarnas mångsidighet. Som kurator fungerar Kimitoöns Ritva Kovalainen.

Utställningarnas vernissage är på världsmiljödagen den 5 juni klockan 18. (HS)

KUBUN KESÄNÄYTTELYT 5.6.-31.8.2025

Ympäristö ja luonto ovat vahvasti esillä kulttuuritalo KUBUn kesän työpajoissa ja näytellyissä. Niillä juhlistetaan Kemijoen 700-vuotisuutta.

Maa ja maaperä ovat teema-irlandilaisen Teresa Dillonin kuratoimassa näytellyssä ”The Garden And The Hedge”.

Kemijoen saarelaisen Ritva Kovalaisen kuratoima näyttely ”Piha, Pyhä, Metsä, Maa” pureutuu metsien moninaisuuteen.

Näyttelyiden avajaiset ovat maailman ympäristöpäivänä torstaina 5. kesäkuuta klo 18. (HS)

Från vänster/vasemmalta Kati Raitinen och/ja Cecilia Zilliacus

När / Aika: Lördag / Lauantai 28.6.2025 kl(o) 18
Var / Paikka: Västanfjärds nya kyrka / Västanfjärdin uusi kirkko
Inträde / Sisäänpääsy: 20 €
 (programblad, kaffe och tårta ingår / sisältää ohjelmalehtisen ja tarjoilun)
Arrangör / Järjestäjä: Västanfjärds byaråd / Västanfjärdin kyläyhdistys

Bidrag från Petter och Margit Forsströms stiftelse / Tukea saatu Petter och Margit Forsströmin säätiöltä

Vildroskonsert med stråkar i nya kyrkan

I år hålls Vildroskonserten i Västanfjärds nya kyrka. På programmet står lättillgänglig klassisk musik, så konserten lämpar sig också för barn i skolåldern.

De berömda musikerna **Kati Raitinen** på cello och **Cecilia Zilliacus** på violon kommer från Stockholm för att ge publiken en oförglömlig upplevelse.

I pausen får man som vanligt njuta av kaffe och vildrostårta. Traktering och programblad ingår i avgiften på 20 euro som betalas kontant vid dörren. Barn under 18 år kommer in gratis.

Kati Raitinen kombinerar sin tjänst som solocellist på Kungliga operan med omfattande engagemang i såväl nationell som internationell kammar-

musik. Som medlem i den inte längre verksamma stråktion Zilliacus-Persson-Raitinen har hon vunnit tre svenska Grammis-priser.

Tillsammans med Cecilia Zilliacus är hon konstnärlig ledare för kammarmusikserien Äntligen måndag på Konserthuset i Stockholm.

Förutom skivinspelningar har hon ofta spelat in för radio och tv, varav senast en hommage till kvinnliga tonsättare i form av **Rita Strohls** Solitude. Programmet heter ”Hennes nyfikna blick”.

Sedan hösten 2020 arbetar Kati som timlärare på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm i både cello och kammarmusik. Hon är med-

lem i Kungliga musikaliska akademien.

Violinisten Cecilia Zilliacus är utbildad i Stockholm och i Köln. Hon är professor både vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm (2018-) och vid Sibelius Akademin i Helsingfors (2023-).

Cecilia Zilliacus är känd för sina raffinerade och varma uttorkningar av de stora klassiska och romantiska verken samt nutida kammarmusik.

Hon samarbetar regelbundet med internationellt verksamma musiker, kompositörer och dirigenter och har gjort en rad uppmärksammade skivinspelningar, varav flera belönats med Grammispris.

Cecilia Zilliacus är konst-

närlig ledare för Katrinas Kamarmusik på Åland och hade samma uppdrag vid Musikfestspelen Korsholm i Finland under åren 2018-2022.

Zilliacus arbete med att lyfta fram okända tonsättare har lett till en bred repertoar. Inte minst möter hon publiken i kompositioner som tonsättare skriver just för henne.

Violinen hon spelar är en Nicola Gagliano från Järnakerfonden. Kati Raitinen är Cecilia Zilliacus samarbetar också med den internationellt erkände pianisten **Bengt Forsberg** i Amandatrion.

Cecilia Zilliacus är ledamot av Kungliga Musikaliska Akademien. (KR/MK/VR)

Villirusukonsertti jousilla uudessa kirkossa

Uutta tänä vuonna on, että Villirusukonsertti pidetään Västanfjärdin uudessa kirkossa.

Ohjelmassa on kevyttä klassista, joka sopii myös kouluikäisille. Illan konsertissa soittavat tunnetut muusikot, sellisti **Kati Raitinen** ja viulisti **Cecilia Zilliacus** Tukholmasta. Voimme siis odottaa unohtumattomia musiikkielämyksiä!

Väljällä saame nauttia kahvia ja villirusukakkua. Tarjoilu ja ohjelmalehtinen sisältävät lipun hintaan 20 euroa. Alle 18-vuotiaille konsertti on ilmainen. Maksu ovelta käteiselä.

Sellisti Kati Raitinen yhdistää työnsä Tukholman kuninkaallisen oopperan soloesellistinä

lukuisiin kamarimusiikki-projekteihin niin koti- kuin ulkomailla. Jousitrio Zilliacus-Persson-Raitisen jäsenenä hän on voittanut kolme Ruotsin Grammis-palkintoa.

Hän jakaa viulisti Cecilia Zilliacuksen kanssa taiteellisen johtajuuden Tukholman konserttitalon ”Vihdoinkin Maanantai”-kamarimusiikkisarjasta. Useiden levytysten lisäksi hän on tehnyt monia radio- ja televisaatiohuituksia joista viimeisin on lyhyt filmi **Rita Strohlin** kappaleesta Solitude pianisti **Bengt Forsbergin** kanssa SVT:lle.

Vuodesta 2020 hän on opettanut sellonsoittoa Tukholman kuninkaallisessa musiikkikor-

keakoulussa. Kati Raitinen on Ruotsin kuninkaallisen musiikkiakatemian jäsen.

Viulisti Cecilia Zilliacus on valmistunut Hochschule für Musik und Tanz Kölnistä vuonna 2000. Hänellä on myös diplomi Tukholman kuninkaallisesta musiikkikorkeakoulusta, missä hän on opettanut vuodesta 2006, ja 2018 lähtien professorina. Cecilia Zilliacus on viulunsoiton ja kamarimusiikin professori Sibelius Akatemiassa Helsingissä (2023-).

Hän työskentelee useiden nykysäveltäjien, kansainvälisten kapellimestarien ja kamarimusiikkikokoonpanojen kanssa, ja monet hä-

nen levytyksensä ovat saaneet Grammis-palkinnon.

Cecilia Zilliacus on nostonut esiin tuntemattomia säveltäjiä mikä on laajentanut hänen ohjelmistoaan entisestään. Yleisö on saanut nauttia myös teoksista, jotka on sävelletty juuri hänelle. Hänen viulunsa on Nicola Gagliano (Järnakerfonden).

Cecilia Zilliacus on abhennanmaalaisen Katrinas Kamarmusiikkijuhlan taiteellinen johtaja, ja oli vuosina 2018-2022 samassa tehtävässä Korsholman Musiikkijuhlilla. Zilliacus on Ruotsin kuninkaallisen musiikkiakatemian jäsen. (KR/MK)

MUME 2025 Musik och meditation på Kalkholmens scen

Bidrag från Petter och Margit Forsströms stiftelse
 Tukea saatu Petter och Margit Forsströmin säätiöltä

MUME är närvaro och lyssnande till jaget, med erfarna instruktörer som ledare, nära havet på Kalkholmen och i en unik kulturmiljö. Evenemanget ordnas lördag 26 juli-söndag 27 juli på Kalkholmens scen.

I Mindful pilates på **lördag klockan 10-11** erbjuder **Riitta Saarikko** mjuka rörelser som passar också till nybörjare. Rörelserna utförs i lugn takt och de stöder kroppens rörlighet och välmående.

Hemma i egen kropp med violinackompanjemang av **Susanna Tromp** erbjuder en atmosfär av avkoppling och öppna sinnen på **lördag klockan 11.15-12**. Du kan med medkänsla och accepterande föra din uppmärksamhet till vad du känner i kroppen. Du kan lyssna inåt: vad berättar din kropp just nu om dina behov? Hur vill du röra dig utan ansträngning? Och bara känna samhörighet med naturen och hela universum runt dig. Vara hemma i din egen kropp, stanna i stunden och njut av din närvaro.

Riitta Saarikon Mindful pilates **lauantaina klo 10-11** sisältää lempeitä pilatesharjoituksia, jotka sopivat myös sinulle, jos et ole aiemmin harrastanut pilatista. Liikkeet tehdään rauhallisessa, kehon liikkuvuutta ja aistimista vahvistaen.

Kotona kehossa -lempeää liikettä **Susanna Trompin** viulusäestyksellä **lauantaina klo 11.15-12** tarjoaa tilan aistien avaamiselle. Voit hellittää suorittamisesta ja palauttaa huomiotasi myötätuntoisesti ja sallivasti oman kehosi tuntemuksiin. Kuulostella, mitä kaipaisit juuri nyt? Kuulostella, miltä tuntuu vain antaa liikkeen tapahtua, ehkäpä tuntea yhteyttä ympäröivään luontoon – olla osa maailmankaikkeuden isoa kokonaisuutta. Läsä, omassa kehossasi – ihmetellen ja nauttien kehollisuudestasi.

Riitta Saarikko on työskennellyt 1990-luvulta alkaen kehoteietoisuuden ja sen vahvistamisen parissa. Hän on Kotona kehossa -valmentajakoulutuksen toinen kehittäjä.

Foto: Marjatta Karikoski

Klockan 13.30-14.15 på lördag efter lunchpausen blir det taichi med **Niina Silenius**.

Taichi kommer ursprungligen från Kina och är en träningsform för alla och envar. Den ökar det kroppsliga välbefinnandet genom mångsidiga, mjuka rörelser och lämpar sig för människor oberoende av ålder och kondition. Sedan år 2000 har Niina Silenius tränat taichi och undervisats av olika lärare. Själv har hon undervisat i 20 års tid, numera på Kimitoön där hon bor, samt i Salo.

Lauantaina klo 13.30-14.15 lounastauon jälkeen on tarjolla taichia **Niina Sileniuksen** johdolla. Taichi on kaikille sopivaa, pehmeää liikuntaa, joka parantaa kehon hyvinvointia hyvin monipuolisesti ja kokonaisvaltaisesti. Taichi on lähtöisin Kiinasta ja sopii kaikenikäisille ja -kuntoisille.

Niina Silenius on treenannut useamman opettajan opissa taichia vuodesta 2000 ja opettanut sitä noin 20 vuotta, nykyisin Salossa ja Kemijoen saarella. Niina asuu Kemijoen saarella. Foto: Niina Selenius

Lördagen avslutas klockan 18 med Marina Kostiks pianokonsert

Förtrollande natur. Kostik är kompositör och pianist och blev diplomsolist 1983 vid Estlands musikkademi (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia) i Tallinn, där hon studerade pianospel, kammarmusik och komposition.

Sedan 1988 är hon bosatt i Finland och finsk medborgare. Marina Kostik har skrivit 33 verk för piano, oboe respektive fagott, samt kammarmusik-, orkester- och vokaler. Hon ger konserter i flera länder och framför sina egna och andras kompositioner. Marina Kostiks far härstammar från Ukraina.

Lauantain ohjelman kruunaa **Marina Kostikin** Lumoava luonto -pianokonsertti **klo 18**. Kostik valmistui diplomsolistiksi vuonna 1983 Viron musiikkiakatemiasta (Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia) Tallinnassa missä hän opiskeli pianonsoittoa, kamarimusiikkia ja sävellystä. Kostik on säveltänyt 33 teosta (piano-, oboe-, fagotti-, kamari-, orkesteri- sekä vokaaliteoksia). Hän konsertoi useassa maassa, esittäen omia sekä toisten sävellyksiä. Marina Kostikin isän puoleinen suku on Ukrainasta. Foto: Marjatta Karikoski

MUME 2025 Musiikki ja meditaatio Kalkholmenin näyttämöllä

Arrangör / järjestäjä:
 Västanfjärds byaråd / kylätoimikunta

MUME on läsnäoloa ja itsensä kuuntelua kokeneiden ohjaajien opastuksella, meren tuntumassa Kalkholmenilla ja ainutlaatuisessa kulttuuriympäristössä. Tapahtuma järjestetään Kalkholmenin näyttämöllä lauantaina 26.7. ja sunnuntaina 27.7.

Söndagen inleds med mild kundalinjoga under **Maria Karikoskis** ledning **klockan 10-11.15**. Kundalinjoga siktar på övergripande välmående som stärker kroppen, sinnen och själen. Under timmen görs milda rörelser, man koncentrerar sig på medveten andning och mantror, på meditation och avslappning. Sessionen passar för alla som vill uppnå balans och stilla sitt sinne och sin kropp.

Sunnuntai alkaa klo 10-11.15 **Maria Karikosken** lempeällä kundaliinijoogalla. Kundaliinijooga tähtää kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin vahvistaen kehon, mielen ja sielun yhteyttä. Tunnin aikana liikutaan kehoa lempeästi itseä kuunnellen, keskitytään tietoiseen hengitykseen ja mantroihin, meditoidaan ja rentoudutaan. Tunti sopii kaikille, jotka kaipaavat kehon ja mielen tasapainottamista sekä rauhoittumista.

Pris 10 euro. / Hinta 10 euroa.
 Foto: Marjatta Karikoski

Söndagen avslutas med De fem tibetanska under **Anita Österbergs** ledning klockan **11.30-12.15**. De fem tibetanska rörelserna är ett yogasystem bestående av fem enkla och starkt energigivande övningar. De är lätta att lära sig och enkla att utföra, men kan dramatiskt öka fysisk styrka och spänst såväl som den mentala skärpan. Anita Österberg, som är pensionerad fysioterapeut, har regelbundet i 20 år utövat de fem tibetanerna.

Sunnuntaina klo 11.30-12.15 tutustutaan **Anita Österbergin** johdolla tiibetiläisiin riitteihin. Viisi tiibetiläistä riittiä on joogamuoto, jossa on viisi yksinkertaista ja vahvasti energisoivaa harjoitusta. Liikkeet oppii helposti ja ovat yksinkertaiset tehdä. Harjoitusten säännöllinen tekeminen vaikuttaa voimakkaasti kehon vahvuuteen ja joustavuuteen sekä mielen tasapainoon. Anita Österberg on eläkkeellä oleva fysioterapeutti ja on harjoittanut säännöllisesti viittä tiibetiläistä riittiä 20 vuoden ajan.

Pris 10 euro. / Hinta 10 euroa.
 Foto: Marjatta Karikoski

ÖPPET | AVOINNA
mā - fre | ma - pe 10-17

Arkadiavägen / Arkadientie 6, Kimito / Kemiö
044 237 9947 | www.pappersboden.fi

FOTO: PRIVAT/YKSITYINEN

Träbåtsträff på Majholmen

Har du en träbåt som du kör med ibland? Du vill kanske veta mer om den eller bara visa upp den. Då ska du ta din båt till Majholmen den 12 juli.

Skutorna har en historia i Västernorrland. Men det har också enklare mindre träbåtar. Västernorrlands båtklubb tyckte att det skulle vara kul att se vad det finns för träbåtar i trakten. Därför ordnar klubben ett träbåtsjippo på Majholmen den 12 juli.

– Det här har vi aldrig gjort förut. Men det finns ju en hel del träbåtar i Västernorrland, till och med sådana som ör byggda här. Man får förstås komma utifrån också, säger **Niklas Enestam** som sitter i båtklubbens styrelse.

– Vi tänker oss en trevlig dag där man samlas och kan prata om båtarnas historia.

Enestam vill inte kalla sig fantast men säger att han har en Nötöjolle som han ”nostalgiker” med ibland.

– Jag är mer en seglare egentligen. Men man måste ju ha lite av alla sorter.

Enestam poängterar att man inte måste ha den perfekta träbåten för att delta, alla är välkomna. Att båten är plastad minskar inte på båtens historia. Något detaljerat program har man inte spikat i skrivande stund. Men tanken är att man samlas från klockan 14. Sedan får man stanna hur länge man vill.

– Vi siktar inte på hundratals båtar. Redan en handfull kan vara lika skoj.

Båtklubben hoppas att träbåtssamlingen kan bli en tradition. (KN)

Venekerho kutsuu puuvenetreffeille Majholmenille

Onko sinulla puuvene? Haluatko tietää niistä enemmän ja olisitko valmis tuomaan oman puisen veneesi näyttelile ja osallistua tapahtumaan? Puualuksilla on oma historiansa Västernorrlandissa. Myös pienemmillä puisilla veneillä on mielenkiintoinen menneisyys. Västernorrlandin venekerho haluaisikin tietää millaisia puuveneitä seudulla nykyäänkin on.

Siksi kerho järjestää puuvenetapahtuman Majholmenilla 12. heinäkuuta.

– Tällaista emme ole koskaan aikaisemmin järjestäneet. Västernorrlandissa on lukuisia puisia veneitä. Osa niistä on myös rakennettu täällä. Tapahtumaan voi tietenkin tulla myös kaupempaa, venekerhon hallituksen jäsen **Niklas Enestam** sanoo.

– Suunnittelemme illoista päivää, missä voimme kokoontua ja jutella veneittemme historiasta.

Enestam kertoo, että hänellä itselläänkin on ”Nötö-jolla”, millä hän tekee nostalgiaretkiä aika ajoin.

– Olen kyllä enemmän purjehtija. Mutta kaikenlaista kannattaa kokeilla.

Enestam korostaa, ettei mukaantulo edellytä mitään superpuuvenettä. Kaikki ovat tervetulleita. – Vaikka puuvene olisi muovipäällysteinen, se ei vähennä sen historia-arvoa.

Tiukkaa aikataulua ei tapahtumalle ole rakennettu, mutta toiveissa on, että kokoonnuttaisiin klo 14. Päätymisaikaa ei tapahtumalle ole määrätty. – Emme odota paikalle satoja puuveneitä. Kourallinen riittäisi ja tapahtumasta voisi tulla hauska.

Venekerhon toiveissa on, että puuveneitten kokoonntumistas kasvaisi perinne. (KN/HS)

Vi har försäkringar för allt, välkommen att besöka oss utan tidsbokning.

Vakuutukset elämäsi jokaiseen käännteeseen. Tervetuloa ilman ajanvarausta.

Kontor i Kimito och Dalsbruk
Toimistot Kemiössä ja Taalintehtaalla
02 420 5800 / lahitapiola.fi

LOKALTAPIOLA **LÄHITAPIOLA**
Sydkusten Etelärannikko

Betjänande fisk- och köttdisk
Post, Veikkaus, medicinskåp, tvätteritjänster
Bränsle/gas, kontantuttag

Knallis

Lammalavägen 98 Västernorrland

DIN NÄRBUTIK / LÄHIKAUPPA

Pasendo erbjuder:

Effektiverat serviceboende

Lätt serviceboende | Sjukskötmottagning

Hemsjukvård | Hemvård | Trygghetsalarm

Hemkörning av mat

Dessutom erbjuder Pattes bostäder ab

Stödboende för klienter med mental- och

missbrukarproblematik

Pasendo

www.pasendo.fi

Följ oss även på facebook!

Tel. / puh. 044 974 9655

CYGNEL
WWW.PEIKCYGNEL.FI

3D-PLANERING/3-D SUUNNITTELU

KONSULTERING/KONSULTOINTI

LOVÄRENDEN/LUPA-ASIAT

0440 702 559

PEIK@PEIKCYGNEL.FI

SEGLATS TILL ÖRÖ

ÖRÖ PURJEHDUKSET:

1.7. | 2.7. | 8.7. | 9.7. | 15.7. | 16.7. | 23.7. | 29.7.

Vi kastar loss kl. 10 och är tillbaka i Kasnäs kl. 18

Lähdemme matkaan klo 10 ja paluu Kasnäsiin klo 18

Vuxna / aikuiset 70 €

4-12 år / -vuotiaat 35 €, barn under 4 år gratis / alle 4-v. lapset ilmaiseksi

Ingår i priset: Seglats, kaffe & bulle, inträde och guidning till kanonerna

Hinta sisältää: Purjehdusohjelman, pullakahvit paluumatkalla,

sisään pääsyn ja opastuksen työkeille

BOKNING / VARAUKSET:

Suomen Saaristovaraus

+358 2 410 6600

info@saaristovaraus.fi

Pro Kimitoö-skutan r.f.

+358 440 427 862

info@eugenia.fi

www.eugenia.fi

FOTO: OSKAR JENSEN

Bryggbyggare i farten förra sommaren. Laiturirakentajat vauhdissa viime kesänä.

Båtklubben fixar Majholmen – ny brygga och grillplats till midsommar

Västernorrlands båtklubb är ingen traditionell båtklubb. Fokus är inte på båtar eller båtplatser i sig utan snarare på gemenskap och framför allt på Majholmen. Majholmen ligger fint mellan Västernorrland och Dalsbruk och erbjuder ett lugnt och naturnära resmål, men ändå med stadiga och säkra landtagsningsmöjligheter, utedass och en paviljong med bord och bänkar.

Det är en perfekt plats för den som vill stanna någonstans utanför tätorter och gästhamn och bara njuta av skärgården.

En av dem som brukar göra ett stopp på Majholmen är **Oskar Jensen** som också räkar vara kassör i båtklubben.

– Vi brukar ofta ta i land och övernatta där första och sista

natten på vår båtsemester. Och annars också. Det är enkelt att landa där.

Men det ska bli ännu lättare. Båtklubben har sedan slutet av förra sommaren haft ett projekt där man bygger en ny brygga och en grillplats.

Målet är en säker, ändamålsenlig brygga som ska gynna alla besökare och främja miljön då landstigning koncentreras till specifika platser och inte vid alla stränder runt holmen.

Det är fråga om en 16 meter lång brygga längs med berget. Bryggan byggs i två olika nivåer för att fungera för olika båtstorlekar.

Läget för bryggan är den mest skyddade platsen på ön, med härlig kvällssol.

För tillfället finns ingen ändamålsenlig grillplats på ön. Därför bygger man också en grillplats med diskplats med markfiltrering för diskvatten. En mindre avfallshantering för till exempel grillkol ska också upprättas vid grillplatsen.

Arbetet utförs med talkraft. Det är inga problem. Talkoandan är hög i klubben och liknande projekt har genomförts förut.

Tidigare har man bland annat förnyat bryggan på öns östra sida. En bastubrygga finns också.

Majholmen ägs av Kimitoöns kommun och ingår i kommunens rekreationsområde och är öppen för allmänheten men båtklubben har ett avtal på användningsrätt fram till 2041.

– Vi bygger för eget bruk men det är kommunens ö så det vi gör ska vara till nytta för alla som kan tänkas besöka Majholmen, säger Jensen.

Bryggan och grillplatsen ska vara klara till båtsäsongen, senast till midsommar, vägar Jensen lova.

I båtklubben är man van vid att hjälpa till med transport till ön från Lammala, både när det gäller talkogång och besökare på Utegudstjänsten som Kimitoöns församling ordnar, i år den 27 juli klockan 15.00.

För projektet beviljades Västernorrlands båtklubb EU- och Leaderpengar i fjol. (KN)

Uusi laitur ja grillipaikka venekerhon Majholmeniin

Västernorrlandin venekerho poikkeaa perinteistä. Päähuomio ei ole venepaikoissa ja veneissä vaan yhdessäolossa ja ennen muuta Majholmenissa.

Venekerhon saari on sopivasti Västernorrlandin ja Dalsbrukin välissä. Majholmen on rauhallinen ja luontoläheinen kohde. Siellä on toimivat maitohinnouspaikat, ulkoahuusi sekä paviljongilla pöydät ja penkit.

Paikka on sopiva veneilijälle, joka tahtoo pysähtyä saariston rauhassa nauttimaan merellisestä ympäristöstä.

Yksi vakiopysähtelijoista on

Oskar Jensen, joka toimii venekerhon rahastonhoitajana.

– Majholmen on usein meriretkemme lähtö- ja päätöspiste. Sinne on helppo rantautua ja vaikka yöpyä saariston rauhassa.

Venekerholla on suunnitteilla uusi laitur ja grillipaikka. Luontokin kiittää, kun rantautuminen keskittyy laiturin.

Uusi laitur rantakallion kyljessä tulee olemaan 16 metrin mittainen. Se rakennetaan kaksitasoisena, jotta se toimisi erikorkuisille veneille. Uusi laitur sijoittuu saaren suojaisimpaan paikkaan, missä usein on myös

upea ilta-aurinko.

Grillauspaikalle rakennetaan myös tiskipaikka ja tiskiveden maasuodatusmahdollisuus. Suunnitteilla on lisäksi grillihiiltien jättepiste.

Talkoohenki elää venekerhossa ja tekijöitä piisaa. Näin toteutettiin jo laitur saaren itäreunalla. Saunaltakin löytyy laitur vaikka uimapulahattaja varten.

Majholmenin omistaa Kimitoön kunta. Se on osa kunnan virkistysalueita ja avoin yleisölle. Venekerholla on käyttösojimus vuoteen 2041.

– Kehitämme tarjontaa niin, että se hyödyttäisi kaikkia Majholmenin kävijöitä, Jensen vinkkaa.

Laituri ja grillipaikka ovat valmiina venekauden käynnistytessä - viimeistään juhannukseen mennessä, Jensen sanoo. Västernorrlandin venekerho sai EU- ja Leader-rahoitusta viime vuonna.

Venekerho järjestää kuljetuksia Lammalasta talkoovälle ja kävijöille, jotka haluavat osallistua Kimitoösaaren seurakunnan ulkojumalanpalvelukseen 27.7. klo 15. (KN/HS)

Robin's
Marin

Båtservice – Båtförvaring – Båtplatser
Venehuolto – Venesäilytys – Venepaikat

Säljer Särki rodd och pulpetbåtar
Myyñ Särki soutu ja pulpettivenheet

SÄRKI OY

040-8281831
robin.hulden@rhservice.fi

Lingonvägen 6 25900 Dalsbruk
Puolukkatie 6 25900 Taalintehtas

Kimitoöns bibliotek | Kemiönsaaren kirjasto

VÄSTERNORRLANDS BIBLIOTEK
VÄSTERNORRLANDIN KIRJASTO

Lammalavägen | Lammalantie 106

Öppet året runt | Avoinna ympäri vuoden

Tisdag | Tiistai kl(o) 10-16

Torsdag | Torstai kl(o) 13-19

Lördag | Lauantai kl(o) 10-14

OBS! **Självbetjäning**, Västernorrlands byråd håller öppet
HUOM! **Itsepalvelu**, aukiolosta vastaa Västernorrlands byråd

Meröppet
i Dalsbruks bibliotek
alla dagar
kl(o) 8-20
Omatoimi Taalin-
tehtaan kirjastossa
joka päivä

blanka.fi

Blanka

Kimitoön
Kemiönsaari

ÅTERBRUKET
DALSBRUK, FINLAND
Dalsbruksvägen 679

Onsdag - Fredag
Keskiviikko - Perjantai
Wednesday - Friday

10.30 - 18

Lördag
Lauantai
Saturday

10 - 15

Second hand • Living room • Youth center

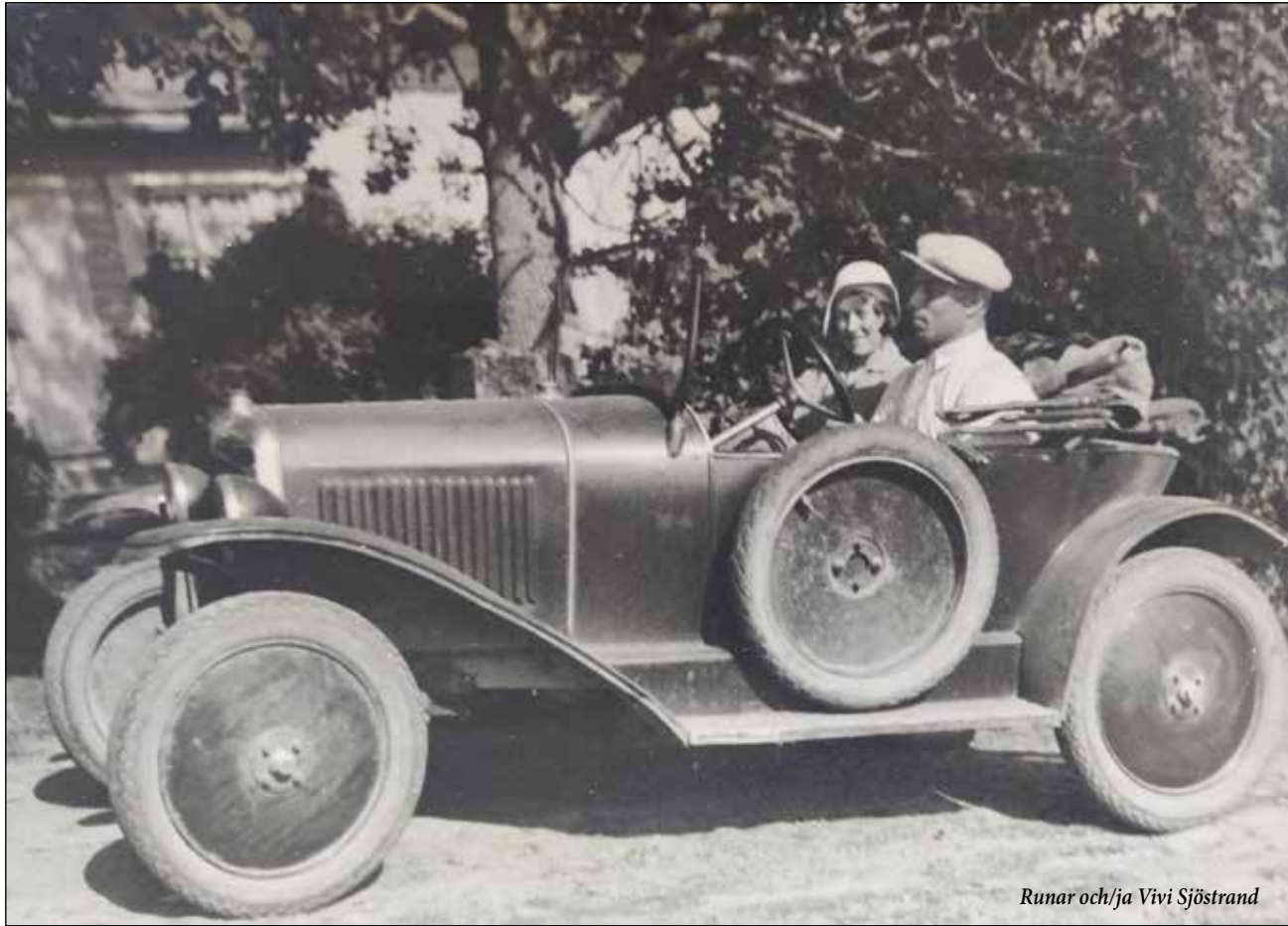
Minnesvärd person – Runar Sjöstrand

Runar August Sjöstrand är en av de framlidna ledare i Väst-anfjärds kommun som senare generationer minns med respekt. Han föddes den 29 juni år 1905 på Lammala Norrgård som enda son till Evert och Ellen Sjöstrand. Hans syster var Karin (gift Hollsten), Signe och Ingeborg (gift Larsson).

Gården var en av kommunens minsta, huvudsakligen omfattande stränder och berg i kommunens centrum med lågt värde för jord- och skogsbruk. Hans far, Evert Sjöstrand, hade därför startat en egen kvarn- och sågverksamhet i Lammala. Evert hade också kommunala förtroendeuppdrag som gav honom möjlighet att arbeta för hela bygdens bästa. Olyckligtvis avled han efter en svår sjukdom redan år 1918. Runar var då bara 13 år gammal.

Högväxt, stark och kanske brådmogen hade han tidigt fått lära sig att hugga i och hjälpa till. Hur familjen klarade sig efter faderns frånfalle kan vi bara föreställa oss. Vi vet att Runar med hjälp av avlönad arbetskraft fortsatte sköta jordbruket och ansvara för familjens försörjning. Trots sin ungdom var han också engagerad i skyddskåren.

Men det var inte enbart fråga om plikt och ansvar; skyddskårsungdomarna ställde ofta till med idrottstävlingar. Runar var en baddare på boboll; det berättas att medspelarna var riktigt rädda för hans hårda snabba bollar. Han var också en öoverträffad skridskoåkare på långfärdsskridskor. Dessutom var han en duktig simmare, kulstötare, höjdhoppare och boxare! Många var hans cykel-färder till Åbo där han deltog i regionala idrottstävlingar och kammade hem medalj efter

Runar och/ia Vivi Sjöstrand

medalj.

Runars dotter Kristina Sjöstrand berättar att han var lidelsefullt intresserad av maskiner. Någon gång under 20-talet beslöt han, med mor Ellens goda minne, ta värvning på ångfartyget Bore IX. Där trivdes säkert väl för han gjorde under två år ombord två resor till Sydamerika. Men sedan kom ett brev med ultimatum från Ellen: Om Runar valde att stanna på sjön skulle hon bli tvungen att anställa någon utomstående för att ta hand om gården. Det var kanske ett tungt

beslut men Runar åkte hem för att axla bondens ok. Samtidigt förkovrade han sig ordentligt i den egna gårdens liksom i hela kommunens angelägenheter. Han hade många intressen; utöver jord- och skogsbruket ägnade han sig gärna åt jakt, fiske för husbehov, motordrivna fordon, sport, litteratur, musik och socialt umgänge. Han var hjälpsam och allmänt populär, inte minst bland byns unga kvinnor. År 1931 hade han vunnit sitt hjärtas dam, lärarinnan Vivi Karlsson, bördig från Sundvik. Bröllopet firades den 18 juli med 300 inbjudna gäster. Runar Sjöstrand hade under

åren vunnit uppskattning också bland byns äldre män för sitt lugn, sin hederlighet, sin förståelse för människors olika villkor och läggning och sin kunskap inom många områden. Han betraktades tidigt som en lovande kandidat för kommunala uppdrag och 1934 hade han blivit utsedd till kommunalnämndens, sedermera kommunalstyrelsens ordförande, ett uppdrag han skötte i tio år. Samtidigt var han viceordförande i kommunala val och flera till. Ytterligare hade han hand om den krigstida folkförsörjningen under de perioder han själv inte deltog i aktiv krigstjänstgöring. Han var en av tio delägare i

deuppdrag skötte han vid sidan om: Under perioden 1932-64 hann han vara skogsnämndens ordförande, biblioteksstyrelsens ordförande, medlem i arbetsnämnden, byggnadsnämndens ordförande, medlem i folkskolnämnden, medlem i förbundsfullmäktige för Åbolands yrkesskola respektive Åbolands sjukhus, medlem i Åbolands kommunalförbund för hälsa och sjukvård, medlem i Centralvalnämnden för kommunala val och flera till. Ytterligare hade han hand om den krigstida folkförsörjningen under de perioder han själv inte deltog i aktiv krigstjänstgöring. Han var en av tio delägare i

Muistamisen arvovinen henkilö – Runar Sjöstrand

Runar August Sjöstrand on yksi merkittävimmistä edesmenneistä Västernorrlandin kunnan aktivisteista ja johtajista, joita muistetaan kunniointuksella. Hän syntyi 29.6.1905 ja oli Lammala Norrgårdin tilallisten **Evert** ja **Ellen Sjöstrandin** ainoa poika. Hänen sisariaan olivat **Karin** (myöh. **Hollsten**), **Signe** sekä **Ingeborg** (myöh. **Larsson**).

Kotitila oli yksi kunnan pienimmistä, pääosin rantaa ja kalliota kunnan keskustassa, joka ei soveltunut maanviljelyyn tai metsänhoitoon. Hänen isänsä, Evert Sjöstrand oli siksi käynnistänyt mylly- ja sahatoiminnan Lammalassa. Kunnalliset luottamustehtävät tarjosivat hänelle mahdollisuuden toimia seudun parhaaksi.

Runarjääsiättömäksi13-vuo-

tiaana vuonna 1918. Hänelä lankesi vastuu kotitilan tulevaisuudesta. Nuoresta iästään huolimatta hän oli myös mukana suojeluskunnan toiminnassa ja reipas monilajinen urheilija. Mitaleita kertyi vuosien varrella.

Runarin tytär **Kristina Sjöstrand** kertoo isänsä olleen intohimoinen konemies. 1920-luvulla hän pestautui höyrylaiva Bore IX:n miehistöön. Runar viihtyi työssään ja ehti tehdä parin vuoden aikana kaksi reissua Etelä-Amerikkaan.

Sitten tuli ratkaiseva kirje äiti-**Elleniltä**: Jos Runar valitses merimiehen elämän, on pakko palkata joku ulkopuolinen huolehtimaan kotitilasta. Päätös oli taatusti Runarille rankka, mutta hän palasi kotiin ja ryhtyi tilalliseksi.

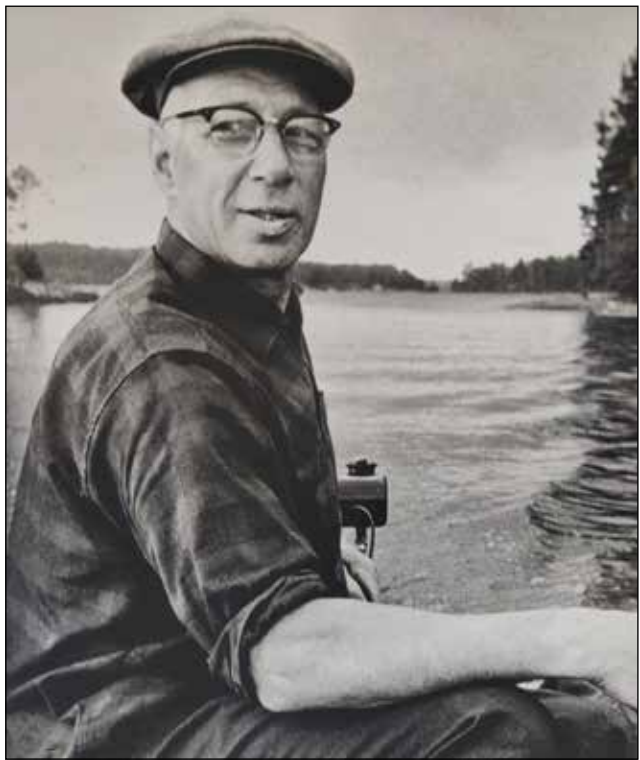

FOTO: PRIVAT/YKSITYINEN

Hän pureutui perusteellisesti kotitilansa sekä koko kunnan merkitykseen. Maa- ja metsätalouden lisäksi hän paneutui metsästykseseen, kalastukseen, moottoriajoneuvoihin, urheiluun, kirjallisuuteen, musiikkiin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Hän oli auttavainen ja suosittu, eikä vähiten kylän nuorten naisten joukossa. Vuonna 1931 hän löysi sydämensä naisen, opettaja **Vivi Karlssonin**, Sundvikistä. Häät vietettiin 18. heinäkuuta 300 kutsuvieraan vauhdilla.

Runar Sjöstrand oli vuosien varrella saanut tuekseen myös kylän ikämiesten luottamuksen. Hän oli rauhallinen, rehellinen, ymmärtäväinen ja monien alojen osaaja.

Jo varhain häntä pidettiin lupaavana ehdokkaana kunnallisiin ja muihin luottamustehtäviin. Hän toimi

St Jakobs kaffetorp, medlem i Västernorrlands handelslags styrelse och disponent för Västernorrlands Andelsmejeri. Han var också involverad i planeringen av en färjeförbindelse mellan Västernorrland och Bromarv (som trots upprepade initiativ aldrig blev av).

Privat bedrev han vid sidan av jordbruket uppfödning av mink och räv i mindre skala.

Bäst känd är han ändå för sitt engagemang i sägen på Verknäsudden i Lammala. Hans far hade tidigare utarrenderat udden för sågverksamhet i utbyte mot bland annat elförsörjning till Norrgård. På 30-talet övertogs udden och verksamheten i sin helhet av Gunnar Hollsten, som bildade bolaget Lammala Kvarn och Säg. Här köpte Runar Sjöstrand in sig i början av 50-talet. Han hade det främsta ansvaret för virkesaffärer och bokföring och blev allmänt uppskattad för sin hederlighet. En av de sista som arbetade på sägen med Runar som chef benämner honom som "rättvisans man".

Kvarnen och delar av sägen brann ner efter ett blixtnedslag 1961. Sägen byggdes delvis upp igen men kvarnverksamheten upphörde. När Runar fyllde 60 år tyckte han det var dags att dra sig tillbaka från plikterna inom kommun och företag. Därefter ägnade han sig bland annat åt att timra sommarstugor och bastubyggnader av gediget slag, gärna åt vänner och släktingar som ser hans avtryck på stil och inredning. Ännu in i det sista, 89 år gammal, var han trots att tagande hälsa aktivt med olika sysslor på den egna gården.

Att bli närmare bekant med Runar Sjöstrands liv och gärning har varit verkligt inspirerande. (SP)

muun muassa pitkään kunnanvaltuustossa ja -hallituksessa sekä useissa paikallisissa yrityksissä ja yhdistyksissä vaikuttajana.

Hänet tunnetaan sahatoiminnasta Lammalan Verknäsuddenilla. Hän kantoi vastuuta puutavara-kaupoista ja kirjanpidosta. Hän niitti mainetta oikeudenmukaisuudestaan ja rehellisyydestään. Vuonna 1961 salamanisku syytti sahapalon. Saha palautettiin toimintaan, mutta myllyn toiminta lakkasi.

Kun Runar täytti 60 vuotta, hän päätti vetäytyä kunnan ja yritysten velvollisuuksista. Hän keskittyi kesämökkien ja saunojen rakentamiseen, mielellään ystävilleen ja sukulaisilleen.

Vielä 89-vuotiaana, hän jatkoi uurastamista myös omalla tilallaan. (SP/HS)

St. Jacobs Sjöscouter har ett eget lyckat koncept

Vi har ett eget scoutkoncept i Västernorrland och det fungerar bra! Vi följer naturligtvis Finlands Svenska Scouters godkända scoutprogram men vi gör det genom vår "lördagsscouting". Vi träffas en gång i månaden då våra scoutäventyr räcker 3-4 timmar.

I år firade vi St. Göran med övernattnig i Ölmos tillsammans med Kimito Sjöscouter, Dalsbruks Sjöscouter samt finskspråkiga patrullen Kåpälät då 51 scouters deltog i evenemanget.

Senare på våren, i april och maj, hade vi ytterligare träffar där vi bland annat övade på att göra upp eld som vi också lyckades med. Nu vet våra scouters var man hittar torrt tände i skogen fast det skulle regna. Vi gjorde också en kort vandring från Knallis upp till utkikstornet på Korsklinten. Vi hade perfekt väder med sol och värme. Vi avslutade träffen med mete på Sägudden.

På sommaren ordande vi några "Jolleseglingar" tillsammans med Kimito Sjöscouter i Gammelby. Det var ett lyckat evenemang med

mycket segling och simning samtidigt som nya bekanskapers uppstod. Senare på sommaren deltog vi i det lokala evenemanget "Höst Starten" där föreningar på Kimitoön visade upp sin verksamhet. Evenemanget ordnades vid Kulturhus Kubu i Björkbo. Scouterna stekte plättar på "muurikka" och efterfrågan var stor.

Årets höjdpunkt bestod av en resa till Kåtan i Muonio den 17-22 september som gjordes i samarbete med Dalsbruks Sjöscouter. Kåtan är de svenskspråkiga scouternas fjällstuga i västra Lappland i Muonio kommun. På området finns förutom stockstugan Kåtan också den mindre stugan Baby-Kåtan med en egen strand vid sjön Torassieppi.

I Kåtan gäller "back to basics" med veduppvärmning, vatten från pump och belysning med lyktor och stearinljus. Området gränsar till Pallas-Yllästunturi nationalpark – naturen vid Kåtan är fantastisk! Under vistelsen ordnades fjällvandringar varje dag. Vi erövrade Pallastunturi, Kei-

Meripartiolaissä vauhti päällä

Meillä St. Jacobs Sjöscouter – meripartiolaissä on toimiva konsepti Västernorrlandissa. Noudatamme Finlands Svenska Scouters – ryhmän partio-ohjelmaa, mutta teemme sen "lauantaipartioinnilla". Kokoonnumme kerran kuukaudessa 3-4 tunnin toimintaan.

Tänä vuonna vietimme Pyhän Yrjänän päivää yöpyemällä Ölmoissa yhdessä Kemion meripartiolaisten kanssa. Mukana oli myös suomenkielinen Kåpälät-ryhmä. Tapahtumassa oli kaikkiaan 51 partiolaista.

Kevään aikana harjoittelimme nuotioiden sytyttämistä. Nyt partiolaistemme tietävät mistä löytyy kuivia sytykkeitä metsästä, vaikka olisi sadekehi.

Patikoimme myös Knallikelta Korsklintenin näköalatornille. Sää oli mainio. Päivän päätöksi ongimme Säguddenilla. Kesällä järjestimme muutamia "jollapurjehduksia" yhdessä Kemion Meripartiolaisten kanssa Gammelbyssä. Tapah-

tuma oli onnistunut. Purjehdusta ja uintia riitti ja samalla tutustuttiin uusiin kavereihin. Myöhemmin kesällä olimme mukana yhdistysten Syys-tartti-tapahtumassa. Se toteutettiin Kulttuuritalo Kubussa. Partiolaist paistoivat lettuja muurikalla ja kysyntää piisasi.

Vuoden huipentuma oli reissu Muonioon syyskuussa yhdessä Taalintehtaan Meripartiolaisten kanssa. Kåtan on ruotsinkielisten partiolaisten tunturitupa Lapissa Muonion kunnassa. Alueella on hirsituvan lisäksi pienempi Baby-Kåtan Torassiepin rannalla.

Kåtassa noudatetaan periaatetta "back to basics". Valaistus hoidetaan lyhdyillä ja kynttilöillä. Paikka on Pallas-Yllästunturin kansallispuiston rajalla. Kåtanilla on varsinainen lappiluonto.

Teimme joka päivä tunturi-vaelluksen. Kapusimme Pallaselle, Keimiölle sekä Olok-

miöntunturi och Olostunturi. Vi paddlade på Torassieppi samtidigt som vi också fick uppleva norrsken. En verkligen lyckad resa!

På hösten deltog vi i Äppeldagen i Söderlångvik för att även där visa upp vår verksamhet. Vi ordnade remmarslalom och visade hur man sätter upp ett scouttält. I oktober var det dags för en lite längre höstlovsvandring på "Illo-Alperna". I programmet ingick också matlagning på trängia. Vandringen gjordes i samarbete med de finskspråkiga scouterna från Dalsbruk och Kimito, ett lyckat evenemang där många nya kontakter knöts.

I november hade vi igen traditionell lördagsscouting i Brännboda, vi byggde olika konstruktioner, lärde oss att surra och grillade korv. Vi avslutade året den 6 december genom att traditionsenligt medverka som fanbärare och fanvakter i självständighetsgudstjänsten i Västernorrlands kyrka. (FL)

Allt för båtlivet! Allt för venskapslivet!

BÅTCENTRUM KIMITOÖN - VENEKESKUS KEMIÖNSAARI
Fabriksvägen 1, Björkbo - Tehtaantie 1, Björkbo
02423242, sales@venekeskus.com
Vard/Ark 9-16, Lö/La 10-14
VENEKESKUS.COM

Slamtömningar - Lokatyhjennukset
Krantransporter - Nosturikuljetukset
Maskintransporter - Konekuljetukset
Vattentransporter - Vesikuljetukset
Uthyrning av bytesflak - Vaihrolavojen vuokraus

info@ostermalm.fi
Johan 0400 790 412 | Tomas 0400 744 953

FOTO: FREDRIK LINDBLOM

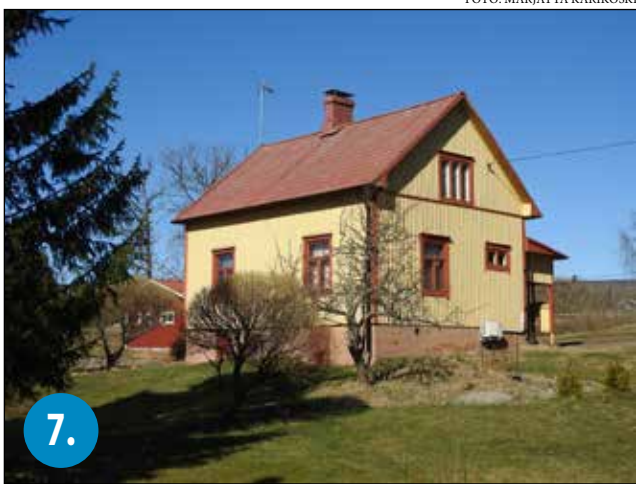

KULTURSTIG | KULTTUURIPOLKU 2025

BILLBÖLE

Den första kulturstigen Westanfjärd-Kalkholmen-Vestanvik öppnades sommaren 2014, den andra i Norr-lammala 2015, och sedan följde 2016 Sundvik, 2017 Tappo, 2018 Nivelax, 2019 Östanå, 2020 Söderlammala, 2021 Pörtsnäs och Galtarby, 2022 Grägnäs och Finsjö byar, 2023 Västerlilla, Sörnäs och Misskär 2024. De hus som deltar i kulturstigarna har byggts före år 1950.

Ensimmäinen kulttuuripolku Westanfjärd-Kalkholmen-Vestanvik avattiin kesällä 2014, Norr-lammala polku 2015, Sundvik 2016, Tappo 2017, Nivelax 2018, Östanå 2019, Söderlammala 2020, Pörtsnäs ja Galtarby 2021, Grägnäs ja Finsjö 2022, Västerlilla 2023, Sörnäs ja Misskär 2024. Talot, jotka ovat mukana kulttuuri-poluilla, on rakennettu ennen vuotta 1950.

Info om Billböle kulturstig

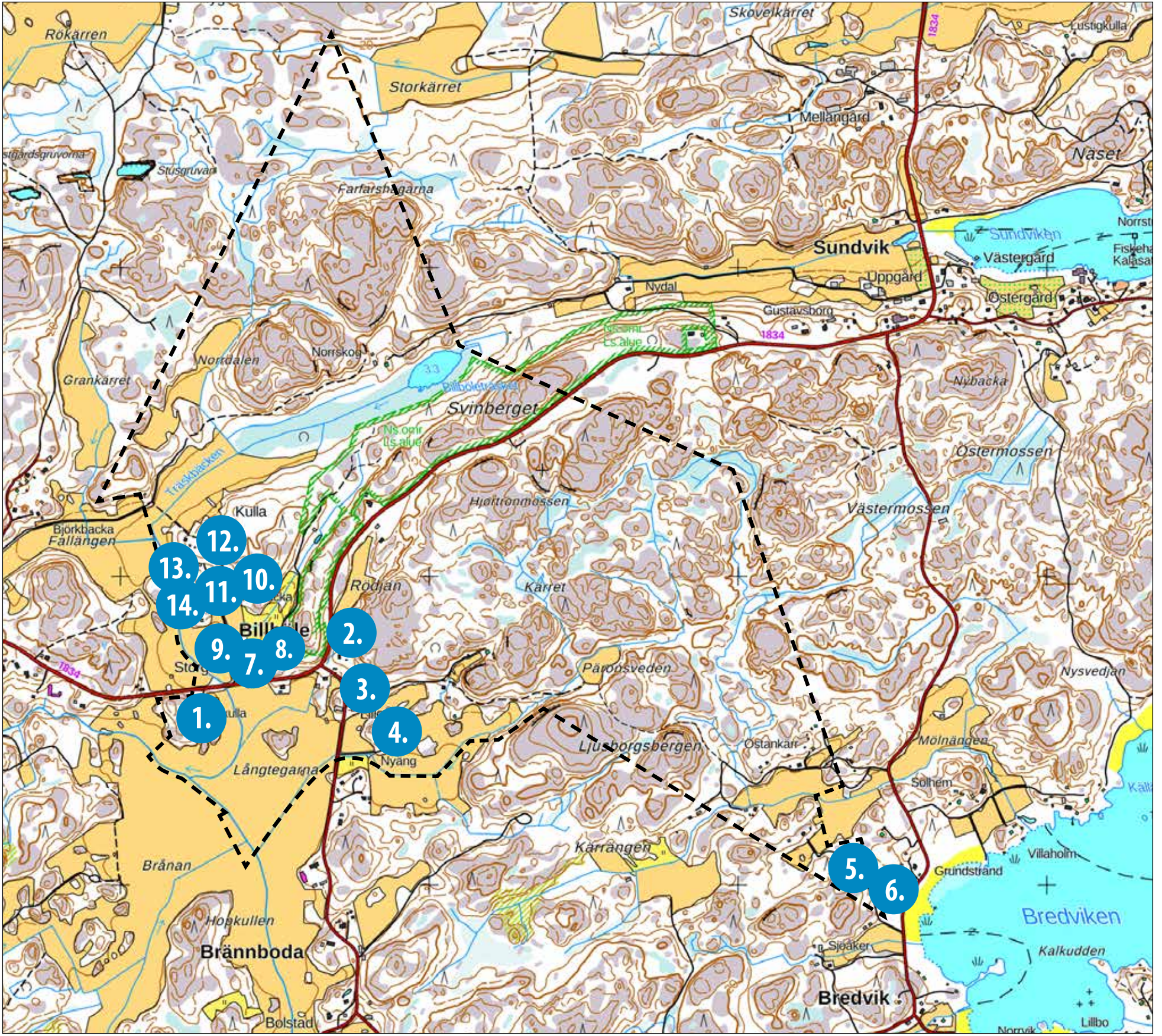
Vi samlas lördag 14.6.2025 kl. 10.00 vid Knallis i Lammala. Där ordnar vi med samäkning. Första anhalt blir Nykulla, Sundviksvägen 181. Vi parkerar på raksträckan vid vägskalet. Sedan åker vi längs Brännbodavägen och vidare till Hagalund. Denna dag är hembygdsgrunden privatbeställd, så vi går inte in. Tillbakavägen tar oss via Sundvik till Kullasvägen. Därefter blir det kaffe med dopp vid Kulla gård. Tillställningen är gratis. Hela kulturstigen tar 3 timmar. Varmt välkomna med! Önskar Västanfjärds Byråd.

För mera information: Helga Rajala 050-57 33 486

Infoa Billbölen kulttuuripolusta

Kokoonnumme lauantaina 14.6.2025 klo 10.00 Knalliksen kaupan eteen Lammalassa. Sieltä järjestä-mme kimpakyydit Billböleen. Ensimmäinen pysähdyspaikka on Nykulla, Sundvikintie 181. Pysäköimme suoralle tieosuudelle tiehaaran kohdalle. Tämän jälkeen jatkamme Brännboda ja Bredviken teitä pitkin ja aina Hagalundin kylälätilälle saakka. Valitettavasti kylätalo on suljettu yksityistilaisuuden vuoksi, joten emme mene sisälle. Paluumatka vie meidät Sundviken kautta Kullan tilalle. Täällä on tarjolla kahvia ja pullaa ilmaiseksi. Koko kulttuuripolun kierros kestään noin 3 tuntia. Lämpimästi tervetuloa mukaan! toivottaa Västanfjärden kylätoimikunta.

Lisätietoja: Helga Rajala 050-57 33 486

KULTURSTIG | KULTTUURIPOLKU 2025

BILLBÖLE

Årets kulturstig tar oss till Billböle by. Stavat som Billböle finns byn omnämnd redan år 1540.

De flesta av oss tänker att Billböle är raksträcken efter Lammala på väg till Sundvik. Men om man tittar på kartan, märker man att byn sträcker sig ända till Bredviken, där hembygdsgården Hagalund finns.

1. Nykulla
Nykulla byggdes i slutet av 1800-talet av sjökaptan **Emil Ignatius Lindström**. Han dog 1904 i solsting i Mobile i Nord-Amerika, och efterlämnade hustrun **Ida** och tre små barn i Nykulla. **Ida** flyttade med barnen till Åbo, men de var ibland om somrarna i stora salen i Nykulla. De två andra rummen hyrdes ut.

Foto: Från vänster **Paul, Alfons, Ida, Astrid, Heiner** och en onämnd kvinna, utför Nykulla.

I slutet av 30-talet bodde **Elvi Cederroos** med sin moster **Svea Suominen** i Nykulla. Svea hade många år varit frisörska i Mariehamn. När hon flyttade till Västanfjärd flyttade hon in i det lilla rummet i Nykulla, där hon hade frisersalong. I Nykulla fanns det en gemensam telefon i tamburen och huset hade elektricitet.

– Svea hade många härtorkar, minns Elvi. Hon minns också att moster Svea en gång bad henne hämta något från vinden, som användes som förråd. – Jag skynadade mig uppför trapporna! Det var otäckt att gå upp till vinden, eftersom det saknades fönster där vindstrappan fanns.

De åren Elvi bodde i Nykulla gick hon i skola i Brännboda. **Lauri** och **Brita Mäkelä** bodde under samma tid i det större rummet. De flyttade sedan till Jakobsberg. Åren 1951-55 bodde familjen **Heiner** och **Ella Lindroos** med barnen **Karl-Gustav** och **Anne-Maj** i huset. Familjen Hilding och **Meri Vilander** med dottern **Ulla**, bodde samtidigt där åren 1951 till mars 1956. De bodde i det lilla rummet med en liten spis, så brödet bakades i familjen Lindroos kök, där det fanns en potatiskällaren fanns också under golvet i Heiner och Ellas kök. Herr och fru **Veckman** med två döttrar har också bott en tid i Nykulla, liksom en barnmorska. Det hette att Nykulla inte skulle säljas utan att släkten skulle få komma dit när de ville.

– De kom ibland på somrarna. Då huserade de i salen, minns Elvi. Men släkten hade även ett annat ställe i Vestlax där de var för det mesta.

År 2016 köpte **Einar Lindroos** det förfallna huset, där kajorna hade byggt bon i skorstenarna. Huset var byggt av stock. Enligt Einar hade man byggt ett typiskt fyrrarums hus med färstu, kök och två rum. Som luftspärr har man använt sig av gamla ÅU från 1876. Einar hittade även otaliga lager med tapeter i några av rummen, vilket får sin förklaring av att många familjer bott i huset. Den här gamla delen har en sockel i natursten, som radats på varandra.

I ett senare skede hade man förstorat huset med en sal. Sockeln under salen består av huggen sten. Eventuellt är salsdelen byggd 1903, eftersom kakelugnen är stämplad med nr 20 och årtalet 1903. Huset hade tre gamla kakelugnar, som kunde tas tillvara och användas på nytt. En del av de gamla fönstren kunde renoveras, medan några fönster har ersatts med nya. Husets ägare idag, **Caroline Forss**, hade gammalt virke från Vestankärr, så alla golv består nu av 4 cm tjocka kilformade plankor.

2. Jakobsberg
Huset byggdes åt en dräng på 1800-talet

3. Lillgård
Mitten av 1800-talet.

4. Nyäng
Huset byggdes 1928 av **Axel Sjösten**.

5. Hagalund
Hagalund förvaltas av föreningen Hembygdens väl. Huset, som byggdes år 1934, har denna vinter genomgått en grundlig köksrenovering. Huset kan hyras för privata tillställningar. Lördagen den 14.6 är Hagalund uthyrt, så vi går inte in.

6. Villa Fridhem Byggår 1885.
Tomten finns i Billböle, Brännboda och Sundvik byar.

7. Sommarbo
Byggår 1937

8. Ljuskulla
Byggår 1850

9. Bondas
Mitten av 1800-talet

10. Åkerbacka
Byggdes i slutet av 1800-talet. Huset kallas för "Forssis". Tillbyggt 1929 och på 1970-talet.

11. Henriksberg
Byggår 1855. Byggs som bröllopsgåva åt en dotter i Kulla.

12. Kulla gård
Hela området kring Kulla gård utgör en gammal och väl bevarad kulturmiljö. Karaktärshuset

byggdes på 1700-talet. Det har varit i släktens ägo sedan 1893. Gården kom till vid ett arvskifte år 1738. Till ågorna hörde förutom bondgården en lillstuga, flera torp och ekonomibyggnader, bland annat en kvarn. På gårdsplanen står idag ett loft, med mangel på övre våningen.

13. Kullas lillstuga
Byggår 1860

14. Kulla kvarn
Kulla kvarn är en stubbkvarn. Stubbkvarn (även kallad foteller stolpkvarn) är en äldre typ av väderkvarn, som utmärks av att hela kvarnhuset vrids kring en "stubbe" eller "stolpe". Kulla kvarn är i privat ägo, och den står på Åkerbackas ägor. Kvarnens byggår är inte dokumenterat, men kvarnen ingick i ett arvskifte år 1738, så den är snart 300 år gammal.

På Kulla gård levde under tidigare hälften av 1800-talet bonden **Samuel Börman**. När han år 1853 överlät gården till sin son Viktor behöll han kvarnen och enligt sägen också en brännvinspanna för sig själv. Hans vet att kvarnen under Viktors tid, närmare bestämt 1890, bläste omkull i en hård storm. Den byggdes om av gårdens arbetare och var i funktion ända till 1920-talet. Kvarnen förföll. I ett skede stod kvarnen bunden vid en björk för att hållas upprätt. År 1964 genomfördes en grundlig renovering och 1981 krävdes en restaurering för att få vingarna att hållas på plats. Åven 2012 drabbades kvarnen av förödelse, då höststormen slet loss vingarna. Som tur var kunde tre av de fyra vingarna återanvändas. Vingarnas utfyllnadsluckor, "ändsegl" har inte förnyats vid de tre senaste renoveringarna. Behovet av dessa finns icke då kvarnen inte är i användning.

Kulla kvarn har stått modell för några miniatyrkvarnar, som ännu pryder gårdsplaner i Västanfjärd.

Foto: Marjatta Karikoski
Text: Helga Rajala
Översättning: Arto Rajala
Karta: Tiina Kohtaniemi
Faktaällor:
• Intervju med Elvi Cederroos, våren 2025, om att bo i Nykulla
• Intervju med Bo Vilander, våren 2025, om att bo i Nykulla
• Intervju med Einar Lindroos, våren 2025, om reparationerna av Nykulla.
• Paula Wilsson, Röster från forntiden, 2007, s 415
• Ernst Lindroos m.fl., Våra Byar, Vestlax, Södersundvik, Östermark, s 19
• Bulletinen 2013, Kerstin Reinikainen, Billböle by
• Bulletinen 2013 Folke Eriksson/Sanna Peitso, Kulla kvarn

Tämän vuoden kulttuuri-polku vie meidät Billbölen kylään. Billeböle on mainittu asiakirjoissa jo vuonna 1540.

Useimmat meistä arvelevat, että Billböle on suora tieosuus Lammalan jälkeen matkalla Sundvikiin. Mutta jos katsoo karttaa, niin huomaa, että kylä ulottuu aina Bredviken -lahdelle saakka, jossa myös Hagalundin kylätalo sijaitsee.

1. Nykulla.
Nykulla rakennettiin 1800-luvun loppupuolella merikapteeni **Emil Ignatius Lindströmin** toimesta. Hän menehtyi lämpöhalvaukseen 1904 Mobilessa, Pohjois-Amerikassa jättäen jälkeensä **Ida** vaimon ja kolme pientä lasta Nykullaan. Perhe muutti Turkuun.

Kuva: Vasemmalta alkaen **Paul, Alfons, Ida, Astrid, Heiner** ja tuntematon nainen Nykullan pihalla.

1930-luvun lopulla **Elvi Cederroos** asui täällä **Svea Suominen** kanssa talon pienessä huoneessa. Aikaisemmin Svea oli toiminut useamman vuoden kampaajana Maarianhaminassa. Muuttaessaan Västanfjärdiin, hän asettui asumaan Nykullan pieneen huoneeseen, jossa hänellä oli myös kampaamo. Nykullan eteisessä oli yhteinen puhelin. Talossa oli myös sähköt. – Svealla oli useita hiestenkuivaajia", Elvi kertoo.

Hän muistelee myös, että keran Svea pyysi häntä hakemaan jotain vintiltä, jota käytettiin varastona.

– Kiiruhdin ylös portaita pitkin. Oli pelottavaa mennä vintille, koska vintin portaikossa ei ollut ikkunoita".

Nykullassa asuessaan Elvi kävi koulua Brännbodassa. **Lauri** ja **Brita Mäkelä** asuivat samaan aikaan Nykullan isomman huoneessa. He muuttivat myöhemmin Jakobsbergiin.

Heiner ja **Ella Lindroosin** perhe lapsineen, **Karl-Gustav** ja **Anne-Maj**, asuivat talossa vuosina 1951-55. **Hilding** ja **Meri Vilanderin** perhe tyt-tärensä **Ullan** kanssa asuivat Nykullassa samaan aikaan vuodesta 1951 maaliskuuhun 1956. Heillä oli käytössään yksi huone, jossa oli vain pieni liesi, joten he paistoivat leivät Lindroosin perheen keittiössä, jossa oli kunnan leivinuuni. Herra ja rouva **Veckman** kahden tyttärensä kanssa asuivat myös jonkin aikaa Nykullassa. Vuonna 2016 **Einar Lindroos** osti rapistuneen talon, jonka sa-vustipuihin naakat olivat rakentaneet pesiä. Talo oli rakennettu

hirsistä. Einarin mukaan kyseessä oli tyyppilinen neljän huoneen talo, jossa oli eteinen, keittiö ja kaksi huonetta. Eristeinä oli käytetty vanhoja ÅU-lehtiä vuodelta 1876. Einar löysi myös useita tapettikerroksia joistakin huoneista. Tämä selittynee sillä, että talossa oli asunut useita perheitä. Nykullan vanhan osan sokkeli oli tehty luonnonkivistä, jotka oli ladottu päällekkäin.

Myöhemmässä vaiheessa taloa oli laajennettu salilla. Salin alapuolinen sokkeli koostui hakatuista kivistä. Salin osa on mahdollisesti rakennettu vuonna 1903, sillä kaakeliuuni on leimattu numerolla 20 ja vuosiluvulla 1903. Talossa oli kolme vanhaa kaakeliuunua, jotka säilytettiin ja ne ovat edelleen käytössä. Osa vanhoista ikkunoista voitiin kunnostaa, kun taas jotkut korvattiin uusilla. Nykyinen talon omistaja, **Caroline Forss**, toi vanhaa puutavaraa Vestankärristä ja talon kaikki lattiat on nyt tehty 4 cm pak-suista kiilamaisista lankuista.

2. Jakobsberg.
Talo rakennettiin 1800-luvulla rengille.

3. Lillgård.
Talo on rakennettu 1800-luvun puolivälissä.

4. Nyäng.
Talo rakennettiin 1928 **Axel Sjöstenin** toimesta.

5. Hagalund.
Hagalundin kylätaloa hallinnoi Hembygdens väl -niminen yhdistys. Talo on rakennettu 1934, ja se on käynyt läpi perusteellisen keittiöremontin viime talven aikana. Taloa voi vuokrata myös yksityistilaisuuksiin.

6. Villa Fridhem.
Rakennusvuosi 1885. Talon tontti sijaitsee kolmessa kylässä: Billböle, Brännboda ja Sundvik.

7. Sommarbo.
Rakennusvuosi 1937.

8. Ljuskulla.
Rakennusvuosi 1850.

9. Bondas. Rakennettu 1800-luvun puolivälissä.

10. Åkerbacka.
Rakennettu 1800-luvun loppupuolella. Taloa kutsuttiin "Forssiseksi". Laajennettu 1929 ja 1970-luvulla.

11. Henriksberg.
Rakennusvuosi 1855.

12. Kulla gård.
Koko Kullan tilan ympärillä oleva alue muodostaa hyvin säilyneen vanhan kulttuuriympäristön. Tilan päärakennus rakennettiin 1700-luvulla. Se on ollut suvun omistuksessa vuodesta 1893. Tila syntyi perin-

nönaossa vuonna 1738. Tilaan kuului päärakennuksen lisäksi pieni mökki, useita torppia ja talousrakennuksia, kuten mylly. Pihalla on nykyään aitta, jonka yläkerrassa on mankeli.

13. Kullas lillstuga.
Rakennusvuosi 1860.

14. Kullan mylly.
Kullan mylly on ns. tyvimylly. Tyvimylly, jota kutsutaan myös jalka- tai pylväsmyllyksi, on vanhempi tuulimyllytyyppi, jolle on ominaista, että koko myllyrakennusta käännetään "tyven" tai "pylvään" ympäri. Yksityisomistuksessa. Kullan mylly sijaitsee Åkerbackan mailla.

Myllyn rakennusvuodesta ei ole tarkkaa tietoa, mutta se kuului osana vuonna 1738 tehtyyn perinnönjakoon, joten se on pian 300 vuotta vanha. Kullan tilalla eli 1800-luvun alkupuoliskolla talonpoika **Samuel Börman**. Kun hän vuonna 1853 luovutti tilan pojalleen **Viktorille**, hän säilytti myllyn itsellään, ja tarinan mukaan myös viinapannun. Tiedetään, että mylly kaatui ankarassa myrskyssä Viktorin aikana vuonna 1890. Työläiset rakensivat myllyn uudelleen, ja se oli toiminnassa aina 1920-luvulle asti.

Mylly kuitenkin rappeutui ajan myötä. Jossain vaiheessa myllyä pidettiin pystyssä sitomalla se koivuun. Vuonna 1964 myllyyn tehtiin perusteellinen kunnostus ja 1981 restauroitiin sen siivet, jotta ne pysyisivät paikoillaan. Vuonna 2012 syysmyrsky irrotti myllyn siivet, mutta onneksi kolme neljästä siivestä voitiin käyttää uudelleen. Siipien täytöloukkuja, "päätypurjeita", ei ole uusittu kolmessa viime korjauksessa. Tarvetta tälle ei ole, sillä mylly ei ole enää käytössä.

Kullan mylly on toiminut mallina myös muutamille pienoismyllyille, jotka koristavat edelleen pihvoja Västanfjärdissä.

Kuvat: Marjatta Karikoski
Teksti: Helga Rajala
Käännös: Arto Rajala
Kartta: Tiina Kohtaniemi
Lähdeaineisto:
• Haastattelu Elvi Cederroosin kanssa, Nykullassa asumisesta, keväällä 2025
• Haastattelu Bo Vilanderin kanssa, Nykullassa asumisesta, keväällä 2025
• Haastattelu Karl-Gustav Lindroosin kanssa, Nykullassa asumisesta, keväällä 2025
• Haastattelu Einar Lindroosin kanssa, Nykullan korjauksista, keväällä 2025
• Paula Wilsson, Röster från forntiden, 2007, s. 415
• Ernst Lindroos m.fl., Våra Byar, Vestlax, Södersundvik, Östermark, s. 19
• Bulletinen 2013, Kerstin Reinikainen, Om livet i Billböle
• Bulletinen 2013 Folke Eriksson/Sanna Peitso, Kulla kvarn

FOTO: VUF

Vårdkassen – en av byns viktigaste samlingsplatser

En av Västanfjärds viktigaste samlingsplatser, föreningshuset Vårdkassen, är kontinuerligt i flitig användning. Västanfjärds Ungdomsförening, VUF, planerar många förbättringsåtgärder i föreningshuset och strävar till att Vårdkassen är ett av Åbolands stiligaste föreningshus i framtiden.

Föreningen är glad över att Vårdkassen, förutom för föreningens egen verksamhet, har varit mycket uthyrt för olika evenemang. Bland annat Kimitoöns kommun, Kimitoöns församling, många föreningar i Västanfjärds och naturligtvis privatpersoner har hyrt i sig. En hög användningsgrad av

Vårdkassen är också en förutsättning till att föreningen kan fortsätta sin verksamhet i framtiden.

VUF strävar till att göra utrymmen ändamålsenliga och fungerande för alla sorters evenemang. Föreningen planerar många förbättringsåtgärder i föreningshuset och strävar till att Vårdkassen är ett av Åbolands stiligaste föreningshus i framtiden.

VUF önskar att flera vill vara en del av det värdefulla föreningsarbetet. Intresse kan alltid meddelas till föreningsstyrelsemedlemmar. Man kan också stöda ungdomsföreningens verksamhet

Vårdkassen - koko kylän kokoontumispaikka

Yksi Västanfjärdin tärkeimmistä kokoontumispaikoista on yhdistystalo Vårdkassen. Se onkin ahkerassa käytössä. Västanfjärdin Nuorisoseura VUF, suunnittelee parannuksia ja tavoittelee Vårdkasenin nousua yhdeksi Turunmaan tyylkkäimistä ja toimivimmista yhdistystaloista tulevaisuudessa. VUF toivoo, että yhä useampi tulisi mukaan arvokkaaseen yhdistystoimintaan.

Nuorisotoimintaa voi kannustaa myös liittymällä jäsenmaksua maksavaksi jäseneksi ja tietenkin osallistumalla yhd-

en myös tärkeää sille, että VUF voi jatkaa toimintaansa tulevaisuudessakin.

Tiloja kunnostetaan toimiviksi kaikenlaisiin tapahtumiin. Tavoitteena on, että Vårdkassen on yksi tyylkkäimistä ja toimivimmista yhdistystaloista tulevaisuudessa. VUF toivoo, että yhä useampi tulisi mukaan arvokkaaseen yhdistystoimintaan.

Nuorisotoimintaa voi kannustaa myös liittymällä jäsenmaksua maksavaksi jäseneksi ja tietenkin osallistumalla yhd-

FOTO: HANNU VARTAINEN

till exempel genom att vara medlem i föreningen och att betala medlemsavgiften. Och naturligtvis genom att delta i föreningens evenemang, speciellt genom midsommarlotteriet och sommarens bingokvällar stöder man föreningen märkbart.

På midsommarafton klockan 13 bjuder VUF in alla till det årliga midsommarlotteriet i Vårdkassen. Då samlas man för att resa midsommarstången, delta i allsång, njuta av kaffe med tilltugg och för de yngre erbjuds det mete. Årets lotteri kommer återigen att innehålla många fina vinster som i huvudsak är donerade av företag

från Kimitoön. Lottförsäljningen börjar klockan 14.

VUF-bingo arrangeras hela sju gånger under sommaren, med start på tisdag efter midsommar. Datum för bingokvällarna är 24 juni, 1 juli, 8 juli, 15 juli, 22 juli, 29 juli och 5 augusti, med start klockan 19.

Har du ett eget evenemang eller privat tillställning du vill ordna, går det också utmärkt att hyra Vårdkassen för en dag, en kväll eller för en hel helg. För mer information och kontaktuppgifter, besök VUF på Facebook eller Instagram! (DR)

Naturstigarna finns också insatta på Citynomadi. Vi har märkt att det är många som

WALLES TAXI

Jan Wallenius, Västanfjärd
0400 110 550

VÄSTANFJÄRD GUIDE - OPAS

Ladda ner - Lataa - Download

NOMADI

Citynomadi har fått nya reklamskyltar

Byarådet gör reklam om Västanfjärd, genom att berätta om Västanfjärd via karttjänsten Citynomadi.

Citynomadi är en digital karta var man kan hitta alla upplysningar om Västanfjärds utbud, service, sevärigheter och aktiviteter. Där finns också bilder och information om de äldre husen som presenterats via kulturstigarna.

Naturstigarna finns också insatta på Citynomadi. Vi har märkt att det är många som

kollar just kartorna över naturstigarna via Citynomadi. Om du på din telefon tillåter Citynomadi att använda enhetens plats, (du trycker på den angivna markören) så kan du följa rutten via telefonen i realtid.

Citynomadi fungerar både på svenska och finska och är gratis att använda.

Bekanta dig med Citynomadi! Lättast kommer du i till Citynomadi via qr-koden här intill. (HR/ML)

Citynomadista löytyy kaikki tieto Västanfjärdista

Västanfjärdin kyläyhdistys on uusinnut Citynomadi-palvelun mainoskyltyt.

Citynomadi on digitaalinen karttapalvelu, josta löytyy Västanfjärdin kaikki tärkeimmät palvelut, nähtävyydet ja aktiviteetit. Citynomadista löytyy myös tietoa monista vanhemmista taloista, jotka ovat olleet osana Västanfjärdin kulttuuripolkuja.

Citynomadista löytyvät myös Västanfjärdin luontopolut. Luontopolut ja niiden kartat ovatkin olleet ahke-

nessa käytössä. Kun annat Citynomadille luvan käyttää paikannustietoja pyöreästä symbolista kartan yläaidassa, voit seurata reittiä karttasovelluksessa puhelimesiäsi. Citynomadissa voi valita kieleksi ruotsin tai suomen ja sen käyttäminen on ilmaista. Helpoimmin Citynomadin sivulle pääsee ohjeisesta QR-koodista. Kannattaa tutustua! (HR/ML)

Kapteenintaulut pelastetaan jälkipolville

Vuonna 1962 Henrik Isaksson lahjoitti Västanfjärdin kunnalle 17 kapteenintaulua, jotka esittävät paikkakunnan purjealuksia. Teoksista 12 on guasseja (vesiväri) ja loput öljyvärimaalauksia.

Ne ovat olleet pitkään sijoitettuna kirjastoon ja alttiina tuhoavalle auringonvalolle. Keväällä kylätoimikunta teki esityksen Kemionsaaren kunnalle, että teokset konservoidaan ja suo-

jataan uv-säteilyltä siten, että myös tulevat sukupolvet voivat tutustua paikkakunnalle ennen erittäin tärkeään elinkeinoon. Teosten puhdistuksen ja suojauksen tekee kesän ja syksyn aikana taidekonservaattori **Jaana Paulus**, jolla on työhuone Taalintehtaalla. Osa työstä tehdään kirjastossa ja näin kaikki pääsevät tutustumaan konservointiin. (HV)

Kaptenstavlor räddas för framtida generationer

År 1962 donerade Henrik Isaksson 17 kaptenstavlor till Västanfjärds kommun, vilka föreställer ortens segelfartyg. Tolv av konstverken är gouacher (vattenfärger) och resten oljemålningar.

De har länge varit placerade i biblioteket och utsatta för skadligt solljus. Under våren föreslog byarådet till Kimitoöns kommun att de konserveras och skyddas mot UV-strålning, så

att även kommande generationer kan bekanta sig med en näring som en gång var mycket betydelsefull för orten.

Konstkonserverator **Jaana Paulus**, som har sin ateljé i Dalsbruk, kommer att rengöra och skydda verken under sommaren och hösten. En del av arbetet görs i biblioteket, så att alla har möjlighet att följa med konserveringsprocessen. (HV)

Fira Kimitoöns 700 år med värme och vy den 9 juni! Bastun i Kalkholmen Marina har utsikt över Västernorrlandsfjärden. / Juhli Kemiönsaaren 700 vuotta lämmöllä ja näkymällä! Kalkholmen Marinan saunasta on hyvät näkymät lahdelle.

Bara bada bastu i Kalkholmen Marina

En het inledning utlovas på Kimitoöns jubileumsvecka. Måndagen den 9 juni värms öns mest unika bastur samtidigt som ett led i öns 700-årsfirande.

Kalkholmen Marina deltar i festen. Bastun där är varm mellan 12 och 20 och det är fritt fram droppa in på ett bad.

I Kalkholmens bastu badar man med utsikt över Västernorrlandsfjärden. Bastuns terrass vetter mot solnedgången. I bastukammaren kan man njuta av samvaro och i gästhamnen finns en badstege för den som vill ta sig ett dopp. Bastun är inrymd i samma hus som restaurang Terrassn

där kocken **Pete Ekblom** håller öppet bastudagen till ära. – Bastu står för värme, gemenskap och kravlös njutning. Att fira Kimitoön med bastubad är en strålande idé och det var självklart för oss att delta. Vi hoppas många tar chansen och testar bastun i Kalkholmen, säger

marina-ägaren **Ben Lindström**. Bastudagen är gratis. Alla är välkomna och ingen bokning behövs. Till hugade bastudags-besökare har Ben ändå ett tips.

– Det lönar sig att utrusta sig med simppare. Omklädningsrummet, duschen och bastun

är desamma för både män och kvinnor.

Bastun i Kalkholmen rymmer ett tiotal badare och förutsätter vanligen förhandsbokning. Den betjänar så väl gästhamnsbesökare som padelspelare, sommarboare och ortsbor. Eventuell mat och dryck kan man antingen ta

med själv eller beställa från Terrassn, som gärna skräddarsyr bastumenyer som kan avnjutas i bastukammaren. (FR)

Bara bada bastu -saunanautintoa Kalkholmenilla

Kuuma startti Kemiönsaaren 700-vuotisjuhlaiviikkoon on luvassa Kalkholmenilla. Månantaina 9. heinäkuuta lämmitetään saaren ehkä erikoisin sauna. Se on vapaasti käytössä juhlapäivänä klo 12-20.

Löylyssä voi nauttia näkymästä Västernorrlandsfjärden. Saunan terassi on suunnattu kohti auringonlaskua. Saunakamarissa voi nauttia yhdessäolosta ja vierassatamasta löytyy uimareppuset, jos kaipaa kastautumista mereen.

Sauna on osa ravintola Terrassnia. Kokki **Pete Ekblom** pitää saunan juhlapäivänä taatusti ravintolankin ovet avoimina.

– Sauna tuo lämpöä, yhteisöllisyyttä ja rentouttavaa nautintoa. Kemiönsaarta kannattaa

juhlistaa saunomalla. Se on loistoidea ja on itsestään selvää, että olemme mukana. Toivottavasti monet tarttuvat tilaisuuteen ja testaavat Kalkholmenin saunaa. Se on vapaasti käytössä juhlapäivänä klo 12-20.

Saunan juhlapäivä on ilmainen. Kaikki ovat tervetulleita, eikä ennakkovarauksia tarvita. Benillä on innokkaille saunojille kuitenkin tärkeä vinkki: – Kannattaa varustautua uikareilla. Pukuhuone, suihku ja sauna ovat yhteisiä naisille ja miehille.

Kalkholmenin saunaa mahtuu hienosti kymmenen kylpijää kerrallaan ja ennakko-varausta suositellaan. Sauna palvelee yhtälailla vierasvenesataman vierailijoita kuin

FOTO: FREJA RUDELS

padelin pelaajia, kesävieraita kuin paikkakuntalaisia.

Eväitä ja juomaa voi joko ottaa itse mukaan tai tilata Terrassnilta, josta löytyy sopivia saunaherkkuja. Niistä voi sitten nauttia saunakamarissa. (FR/ HS)

← Rum för samvaro. I omklädningsrummet och på den lilla terrassen kan man umgås och mysa i kvällssolen.

Tilaa yhdessäololle. Pukuhuoneessa ja pienellä terassilla on tilaa nauttia iltatähtitaivaasta.

TERRASSN restaurant

kalkholmsvägen 43
Kalkholmenintie 43
25830 Västernorrland
60°02,6', 22°40,1'
02 42 7575 / +358405239637
pete@terrassn.fi

f Terrassn

SOMMARRESTAURANG I KALKHOLMEN MARINA, I HÄRLIGA VÄSTERNORRLAND.
ÄVEN BESTÄLLNINGSRESTAURANG SAMT CATERING TJÄNSTER.
KALKHOLMEN MARINAN KESÄRAVINTOLA, I HANASSA VÄSTERNORRLAND.
MYÖS TILAUSSRAVINTOLA SEKÄ CATERING PALVELUJA.

FOTO: ANN-SOFI ÖSTERBERG

Ungefär så här kunde äventyrsparken se ut. / Näin seikkailupuisto voisi hahmottua.

Invånarna röstade för äventyrspark

Västernorrlands förslag om en äventyrspark för barn vann stort stöd med över 300 röster i Kimitoöns kommuns omröstning om deltagande budgetering. Parken kommer att ligga mellan Vårdkasens och discgolfbanan, och blir ett

spännande tillägg till området. Parken får ett sjöfartstema med ett skepp som startpunkt. Från skeppet utgår en bana med olika balans- och klättermanövrar, speciellt anpassade för barn. Banan är låg över marken men kräver

god balans, vilket gör den både säker och spännande. Parken kommer att ligga på en bergsplatå ovanför discgolfparkeringen, med en ny trappa som leder upp till den. Trappan är tillräckligt lång för att även fungera som

en utmanande motionstrappa. Det finns också en alternativ väg ned från berget, vilket gör att rutten kan användas som en motionsslinga för vuxna. Banan kommer också att nås direkt från Vårdkasens via en kort rutt genom skogen. (MN)

Seikkailupuisto sai melkein puolet kaikista äänistä

Västernorrlandin ehdotus lasten seikkailupuistosta sai suuren kannatuksen, keräten yli 300 ääntä Kemiönsaaren kunnan tämän vuoden osallistuvan budjetoinnin äänestyksessä. Puisto rakennetaan Vårdkasenin ja frisbeegolf-radan väliin ja se tarjoaa jännittävän

lisän alueelle. Seikkailupuistolla on menrenkulkuihminen teema ja lähtöpisteenä toimii laiva. Laivasta alkaa rata, jossa on erilaisia tasapaino- ja kiipeilyhaasteita, erityisesti lapsille suunniteltuna. Rata on matalalla maanpinnan yläpuolella,

mutta vaatii hyvää tasapainoa, mikä tekee siitä sekä turvallisen että jännittävän. Puisto tulee sijaitsemaan kalliolasanteella frisbeegolf-parkkipaikan yläpuolella ja sinne rakennetaan uudet portaat. Portaikko on tarpeeksi pitkä toimiakseen myös haastavana

kuntoportaina.

Tasanteelta on myös vaihtoehtoinen reitti alas, mikä mahdollistaa radan käytön kuntoilureittinä aikuisille. Radalle on kulkua myös suoraan Vårdkasenista lyhyen metsäreitän kautta. (MN)

Nordic Activities & Solutions

Kajak uthyrning • Äventyrs guidning
Stugservice • Målningsarbeten
Kajakkiuokraus • Eräopastus
Mökkihuolto • Maalaustyöt

www.nordicactivities.fi • tel. +358 (0)400 600711
nordic_activities • contact@nordicactivities.fi

FOTO: ANDREA SÖDERGÅRD

Avdelningens styrelse består av / Osaston johtokuntaan kuuluvat Sonja Enestam, Mariette Funck (ordfj), Kerstin Gabriellson, Stina Mollgren (viceordfj/varapj) och/ja Yvonne Lönnström (sekr/siht). Daniela Sundberg (kassör/kassanhoitaja) fattas från bilden/puuttuu kuvasta.

Röda Korset hjälper alltid

Finlands Röda kors - nästan 150 år av humanitär hjälp i hemlandet

Från början var Röda korsets syfte att hjälpa vid storolyckor och bekämpa epidemier. I Finland grundades föreningarna för att stötta och vårda sjuka och skadade soldater.

Röda korset i Finland är i dag organiserat i 12 distrikt som består av hundratals lokalavdelningar. Västernorrlands lokalavdelning är en av dem.

Lokalavdelning ansvarar för hjälpinsatser och aktiviteter på lokal nivå. Verksamheten bygger på frivillighet för att hjälpa människor i utsatta situationer, oavsett bakgrund, och främja medmänsklighet, beredskap och solidaritet.

Ärligen stöder lokalavdel-

ningen olika behov såväl ekonomiskt som materiellt, arrangerar verksamhet för insamling av medel till Katastroffonden och samarbetar med andra lokalavdelningar kring bland annat beredskap.

Våren 2025 möjliggör avdelningen första hjälpen-verksamhet i Västernorrlands skola och under Hungerdagen den 25 september kommer avdelningen att arrangera kaffé i Vårdkasens för att samla medel till den nationella Hungerdagsinsamlingen. Inom avdelningen finns även aktiva Röda kors-vänner som gärna ställer upp som sällskap och hjälp.

Avdelningen välkomnar nya medlemmar och nya frivilliga. (DS)

Punainen Risti auttaa aina

Punainen Risti on toiminut Suomessa aktiivisti lähes 250 vuotta. Västernorrlandin paikallisosastossa on tekemisen vauhti päällä.

Keväällä Västernorrlandin koululaiset pääsivät tutustumaan ensiaputoimintaan. Näikö-päivänä 25. syyskuuta paikallisosasto pyörittää kahvilaa Vårdkasenilla. Tuotto menee Näikö-päivä-keräykseen.

Osastosta löytyy vapaaehtoisia ja aktiiveja Punaisen Ristin ystäviä, jotka mielellään auttavat ja tukevat tarvittaessa. Uudet jäsenet ja vapaaehtoiset ovat aina tervetulleita joukkoon. Punaisen Ristin toiminta aloitettiin aikanaan onnettomuuksien ja tartuntatauti-

uhrien auttamiseksi. Suomessa toiminnan alkuvuosina korostettiin sodissa sairastuneiden ja loukkaantuneiden auttamista. Suomen SPR:ssä on nyt 12 aluetta, joihin kuuluu satoja paikallisosastoja. Västernorrlandin paikallisosasto on yksi niistä. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ihmisten auttamiseen tilanteissa, joissa apu on tarpeen riippumatta autettavien taustasta. Työtä tehdään inhimillisyyden, valmiuden ja solidaariteetti tavoitteena.

Västernorrlandin paikallisosasto on mukana mm. keräämässä varoja katastrofirahastoihin ja yhdessä muiden paikallisosastojen kanssa varustehankinnoissa. (DS/HS)

– Vi har varit vänner av cirkulär ekonomi sedan tonären. Vi hittade de här och 36 andra fönster i Västanfjärd, säger de glada kultureldsjsälarna Tuomo Tammenpää och Sari Kippilä.
– Olemme teini-istästi asti olleet kiertotalouden kannattajia. Västanfjärdistä löytyivät nämä ja 36 muuta vanhaa ikkunaa, naurahtavat kulttuuriraatajiksi kasvanee Tuomo Tammenpää ja Sari Kippilä.

Kubu-paret byggde ett ”underjordiskt” växthus

– Tanken har grott redan i tio år, säger en lyckligt leende **Sari Kippilä** på kulturhuset Kubu. Det finns gott om gravarbete och experimentlusta.

I Kubus trädgård byggs ett växthus som fungerar året runt. Odlingsbäddarna an-

läggs under tälldjupet 70-80 centimeter ner i sandjorden. Ovanpå detta byggs väggar och tak av gamla fönster. – Växthuset får solljus uppifrån och värme och fukt från underjorden. Till en början vill vi testa med att odla åtminstone

gräslök, bladselleri och grönkål på vintern. – Växthus med Walipini-teknik kommer ursprungligen från bergstrakterna i Bolivia. Jag blev genast intresserad när jag läste om möjligheten att odla hälsosam mat året runt

i ett växthus som delvis är nedgrävt i marken. Sari nappade på idén tillsammans med sin man **Tuomo Tammenpää**. Nu ska permakulturen få en renässans i Kubu. – Jag har nog drömt om det här i flera år. Nu kan vi göra det,

säger Sari med ett skratt. – Vi kunde förverkliga vår dröm, och det tog fart, när vi kom över en uppsättning gamla fönster efter en renovering i Västanfjärd, säger Sari och Tuomo nöjt mitt i sitt stora projekt. – Det här har vi suktagt efter i

år och i sommar kommer vi att ordna verkstäder kring temat. Återvinning har alltid varit viktigt för oss. Man kan göra det mesta själv. Man behöver inte skaffa allt i butiken. (HS/KN)

Kubun väki päätti rakentaa ”maanalaisen” kasvihuoneen

– Ajatus on muhnut jo kymmenen vuotta, sanoo **Sari Kippilä** kulttuuritalo Kubusta ja hymyilee onnellisena. Kaivuutöitä ja kokeilunhalua piisaa. Kubun pihamaalle syntyy kasvihuone, joka toimii kaikkina vuodenaikoina. Istutuspenkit kaivetaan routarajan

alapuolelle, 70-80 sentin syvyyteen hiekkamaahan. Niiden yläpuolelle rakennetaan vanhoista ikkunalaseista seinät ja katto. – Kasvihuoneeseen tulee ylhäältä auringonvaloa ja maan uumenista lämpöä ja kosteutta. Kokeilemme aluksi aina-

kin ruohosipulin, lehtisellerin ja lehtikaalin sekä pinaatin kasvattamista talvella. – Walipini-teknikan tyypin kasvihuone on lähtöisin Bolivian vuoristoseudulta. Innostuin välittömästi, kun luin mahdollisuudesta kasvattaa terveellistä ruokaa ympäri vuo-

den osaksi maahan kaivetussa kasvihuoneessa. Sari tarttui ideaan miehensä **Tuomo Tammenpään** kanssa. Nyt permakulttuuri aiotaan nostaa kukoistukseen Kubussa. – Olin kyllä jo vuosia puhunut ja haaveillut tästä. Nyt se voidaan toteuttaa, Sari

naurhaata. – Pääsimme toteuttamaan haavettamme, ja vauhti kiihtyi, kun Västanfjärdistä löytyi ikkunaremontin jäljiltä vanhoja ikkunoita, Sari ja Tuomo toteavat tyytyväisinä jättiurakkansa keskellä. – Tästä on haaveiltu vuosi-

kausia ja kesän aikana on luovassa aiheeseen liittyviä työpajoja. Kierrätys on aina ollut meille tärkeää. Mitä tahansa voi tehdä itse. Kaikkea ei aina tarvitse hakea kaupasta. (HS)

Den mindre hackspetten gör skäl för sitt namn. Den är liten som en gräsparv. Den mindre hackspetten trivs i lövträdsdominerade skogar. / Pikkutikka on nimensä veroinen, vain varpusen kokoinen. Se viihtyy lehtipuuvallaisissa metsissä.

Ungarna avslöjade mindre hackspettens bo

I Västanfjärd häckar över 100 fågelarter. Det framgår ur den nationella Fågelatlas-undersökningen. Den mindre hackspetten hade urholkat sitt bo i en klubbalsstam. Det hade varit lätt att missa boet eftersom honorna är tysta i häckningstider, men

ungarnas skrik efter mat hördes till all lycka långa vägar. På det här sättet fick vi en säker observation av att också mindre hackspett häckar i Västanfjärd. I Fågelatlas är hela Finland indelat i rutor på 10 x 10 kilometer. Västanfjärd hamnar

på fyra olika rutor, men redan nu vet man att här häckar över 100 fågelarter. Den varierande naturen ökar fåglarnas mångfald – från havens skräntärnor till skogarnas duvhökar. Byarna och älten har sina egna arter. Av alla arter som obser-

veras under häckningstiden antecknas en möjlig, trolig eller säker observation. Den nationella Fågelatlas-undersökningen började för tre år sedan och avslutas i år. (LK/KN)

Poikaset paljastivat pikkutikan pesäkolon

Västanfjärdissä pesii yli sata lintulajia. Tämä on selvinyt valtakunnallisessa Lintuatlas-tutkimuksessa. Pikkutikka oli kovertanut pesäkolonsa tervaleppäpötkkelöön. Pesä olisi jäänyt helposti huomaamatta, sillä emot ovat pesimäaikaan hiljaisia. On-

neksi poikasten kerjuuääni kuului rantatielelle saakka. Tällä tavoin tuli varma havainto siitä, että pikkutikkakin pesii Västanfjärdissä. Lintuatlas-tutkimuksessa koko maa on jaettu 10x10 kilometrin ruutuihin. Västanfjärd osuu kartalla neljän

eri ruudun alueelle, mutta nyt jo tiedetään, että täällä pesii toistasataa lintulajia. Vaihteleva luonto lisää lintujen moninaisuutta merten räyskästä metsien kanahaukkaan. Kyllissä ja pelloille on omat siivekkäänsä. Kaikista pesimäaikaan havaituista la-

jeista kirjataan tieto joko mahdollisesta, todennäköisestä tai varmasta pesinnästä. Valtakunnallinen Lintuatlas-tutkimus alkoi kolme vuotta sitten ja se päättyy tänä vuonna. (LK)

Härfärän kommer turisterna. Pasi Tamminen ställer sig bekvämt framför kartan i Brännboda gamla skola. / Täältä niitä turisteja tulee. Pasi Tamminen heittäytyy sujuvasti vanhalle Brännbodan kansakoulun seinäkartalle.

Pizzan på Kansakoulu duger också åt italienare

Resenärer från tiotals olika länder har hittat till restaurang Kansakoulu och dess inkvartering Majatalo. Besökare från alla världsdelar förutom Antarktis finns representerade. – Ibland har det känts som om man själv hade varit utomlands, säger **Pasi Tamminen** med ett skratt. Efter finländare har man haft flest nattgäster från Italien. I

köket har man varit spänd på att se hur det blir när italienarna beställer pizza. Men oron har varit obefogad. Samtidigt har man fått svar på evighetsfrågan om huruvida ananas hör hemma på pizza. – Nog duger ananas åt dem, säger Pasi. Frukosten på Kansakoulu blev dessutom en klickmagnet i Italien. En bild av havregrynsgröt

toppad med Janne Hollstens jordgubbar från Östanå Boden fick enligt Pasi omkring 1 miljon gillanden på Visit Rome-kontot. I Majatalo övernattade i fjol turister från 27 europeiska länder. Utöver dem hade man gäster från bland annat Australien, Kanada, Taiwan och USA. En gång hamnade också en sydeuropeisk gäst på Majatalo som var på väg till Turkiet. Han

märkte strax före avfärd att han hade tryckte fel och var på väg till Åbo i stället. Kansakoulu och Majatalo är ett övernattningsstopp för många resenärer på väg till Bengtskärs fyr. Pasi Tamminen sköter vardagen på Kansakoulu och dess marknadsföring. (LK/KN)

Kansakoulun pizza maistuu myös italialaisille turisteille

Matkailijat kymmenistä maailman maista löytävät tienä Ravintola Kansakoulu ja Majataloon. Heitä on kaikkia maanosista Antarktista lukuunottamatta. – Meillä on välillä ollut sellainen olo niin kuin olisi itse ollut ulkomailla, **Pasi Tamminen** naurhaata. Suomalaisen jälkeen eniten yöpyjiä on ollut Italiasta. Keittiotön väkeä on tietysti jännit-

tänyt se, kun italialaiset ovat tilanneet ravintolassa pizzaa. Huoli on ollut turha. Samalla on selvinnyt myös vastaus ikuisen kiistakysymykseen, kuuluuko ananas pizzaan. – Kyllä ananas heille kelpaa, Pasi tietää. Kaiken lisäksi Kansakoulun aamiaisesta tuli Italiassa kikkihitti. Kuva kaurapuurosta höystettynä Östanå Bodenin Janne Hollstenin mansikoilla

sai Pasiin mukaan likemmäs miljoona tykkäystä Visit Rome-sivustolla. Majatalossa yöpyi viime vuonna turisteja 27 Euroopan maasta. Heidän lisäksi asiakkaita oli ainakin Australiasta, Kanadasta, Taiwanista ja Yhdysvalloista. Kansakouluun päättyi aikoinaan yöksi sekin eteläeurooppalainen turisti, joka oli buukannut netissä lennon

Turkkiin. Vasta vähän ennen lähtöä hän huomasi tehneensä näppäilyvirheen – lennon määränpä olikin Turku. Ravintola Kansakoulu ja Majatalo on monille matkailijoille yhden yön välietappi matkalla Bengtskärin majakalle. Pasi Tamminen pyörittää Kansakoulun arkea ja markkinointia. (LK)

Marmor från Kimito

Kunglig lyx under Vasatiden

Marmor Kemiöstä
Vaasa-kuninkaiden ylläisyustuote

27.6. – 31.7.2025

fotoutställning / valokuvanäyttely
& Café Antonius

Öppet varje dag / avoinna joka päivä
kl. / klo 11.00 – 17.00

Byahuset, Klobbnäsvägen 50 A, Kimitoön
Klobbnäsintie 50 A, Kemiönsaari

– Din kropp och knopp är viktiga och lönar sig att ta hand om, uppmantrar **Riitta Saarikko**. – Oma keho ja mieli ovat tärkeitä. Niistä kannattaa pitää hyvää huolta, Riitta Saarikko kannustaa.

Somrig pilates lockar till Kalkholmen

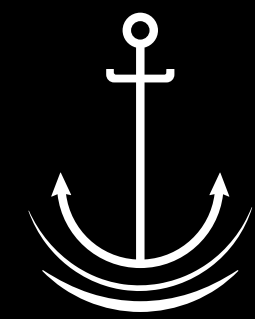
I sommar kör **Riitta Saarikkos** uppriskande och avslappnade tisdagspilates i gång igen på Kalkholmens scen. Många som varit med tidigare har konstaterat en sommardag inte kan starta mycket bättre än med pilates. Och så är det! Timmarna passar för alla åldrar, nybörjare och erfarna. Välkommen med i det glada gänget! Man behöver bara ha med

sig ett eget underlag och vattenflaska. Kesä- ja elokuun tunnit ovat tiistaisin klo 18-19. Julitimmarna är klockan 10-11. Anmäld dig till Riitta på 050 3676891. Engångsavgiften är 13 euro. Den kan man betala på plats kontant eller med Mobilepay. Om du vill med i Whatsapp-gruppen kan du meddela ditt telefonnummer. (HS/KN)

Kesäinen tiistaipilates kutsuu Kalkholmenille

Kalkholmenin lavalla päästään jälleen virkistävään ja rentouttavaan **Riitta Saarikon** vetämään tiistaipilateskeen kesällä. Moni mukana aikaisemminkin ollut on todennut, että sen iloisemmin ei kesäistä päivää voisi vauhdata. Näin se kyllä on! Tunnit sopivat kaikenikäisille; vasta-alkajille ja kokeneille konkareille. Tervetuloa kivaan porukkaan! Mukaan menoon tarvit-

set oman jumppa-alustan ja juomapullon. Kesä- ja elokuun tunnit ovat tiistaisin klo 18-19. Heinäkuun tunnit klo 10-11. Ilmoittaudu mukaan Riitalle 050 3676891. Kertamaksu on 13 euroa. Maksun voi tehdä paikan päällä käteisellä tai Mobilepaylla. Voit myös antaa puhelinnumerosi, jos tahdot mukaan Whatsapp-ryhmään? (HS)

Kalkholmen MARINA

kemionsaarenpadel.fi

Kalkholmsvägen / Kalkholmenintie 43, Västanfjärd
WWW.KALKHOLMENMARINA.FI

Sjötransporter - Merikuljetukset

M/S KÄLDÖ

WWW.SEASIDESERVICE.FI

Bena.fi

BEN LINDSTRÖM

Maskinentreprenör

Koneurakoitsija

040 529 1258 info@bena.fi www.bena.fi

FOTO: PERNILLA LINDEN

Bli simlärare – ett fantastiskt jobb!

Sommaren är en händelserik tid, och medan vissa undrar hur de ska tillbringa sin semester funderar många unga personer på vad de ska jobba med.

För en ung person finns massor av alternativ då arbetsfältet söker sommarvikarier. Här kommer dock Folkhälsans förslag på sommarjobb - bli simlärare! Som simlärare har du ett jobb där du får vara utomhus, och där du kan hjälpa barn att lyckas med något nytt och spännande.

Därtill är simlärarjobbet ett ansvarsfullt uppdrag.

Folkhälsan utbildar årligen simlärare på olika håll i Svenskfinland. Efter utbildningen har man möjlighet att jobba både i simhallar och på stränder. Det finns gott om jobb för duktiga simlärare, och efter utbildningen har man ett yrke som ger många möjligheter.

På större orter kan man som simlärare jobba deltid vid sidan av till exempel studier – både

kvällstid och under veckoslut. Folkhälsans lokalföreningar på Kimitoön i allmänhet - och i Västanfjärd i synnerhet - arrangerar simskolor under somarmånaderna, vanligtvis på naturstränder.

När du funderar på hur du ska tillbringa de kommande somrarna - varför inte tillbringa dem på stranden! Ta chansen att bli en del av detta fantastiska team och få ett jobb du kommer att älska! (SB)

Ryhdy uimaopettajaksi – työ on fantastista

Kesä on tapahtumarikasta aikaa. Moni miettii, miten viettäisi lomansa. Samalla yhä useampi nuori pohtii työmahdollisuuksia. Kesätöitä nuorille on tarjolla. Tässä tulee Folkhälsän ehdotus: Ryhdy uimaopettajaksi! Siinä työssä saat olla ulkoilmassa samalla kun autat lapsia onnistumaan jossakin uudessa ja jännittävässä. Uimaopettajan työ on hauskaa ja vastuullista. Folkhälsan kouluttaa vuosittain uimaopettajia ruotsinkielisillä

seuduilla. Koulutuksen jälkeen on mahdollisuus työskennellä sekä uimahalleissa että uimarannoilla. Reippaille uimaopettajille on aina tarjolla töitä. Koulutus antaa jatkoon hyviä mahdollisuuksia.

Isomilla paikkakunnilla voi tehdä uimaopettajan töitä osa-aikaisena vaikka opintojensa ohella sekä iltaisin että viikonvaihteissa. Folkhälsän pakallisosasto Kemiönsaarella – ja etenkin Västanfjärdissä –

järjestää uimakouluja kesäkausiensa aikana. Useimmiten ne pidetään luonnonrannoilla. Kun suunnittelet tulevien kesien mahdollisuuksia, voit viettää niitä rannoilla ja nauttia hyvästä työstä osana supertiimiä. Tartu tilaisuuteen ja hanki itsellesi työ, jota voit rakastaa! (SB/HS)

FOTO: FREJA RUDELS

Från frissa till myshörna. Aaron Sundström, Sam Jensen, Oskar Lindroos och Wiggo Söderholm uppskattar att det nu finns ett ställe där de kan träffas utanför skolan. / Kampaamosta oleskelutilaksi. Aaron Sundström, Sam Jensen, Oskar Lindroos ja Wiggo Söderholm arvostavat, että löytyi tila missä he voivat tavata koulun ulkopuolellakin.

I Knallis Corner har byns ungdomar fått ett eget krypin

Efter ett par tysta år är det igen liv i luckan i den före detta frisörsalongen bredvid Knallis. Nima's Corner har blivit Knallis Corner – ett ställe där byns ungdomar kan samlas och umgås.

Knallis är den självklara samlingspunkten i Västanfjärd, även för ungdomarna. Vackra somrardagar är det ont om stjärterum på Knallistrappan då glassätande sommargäster, småpratande bybor och byns ungdomar samlas om sittplatserna utanför butiken. År det vinter eller dåligt väder kan det vara ruggigt att sitta på fönsterbrädet och hänga.

Sedan verksamheten i kommunens träffpunkt Lammis

upphörde för några år sedan finns det inget ställe i Västanfjärd där unga kan samlas. Det var den bristen som fick Västanfjärdsmamman **Janni Ölander** att kläcka idén om att låta ungdomarna husera i den tomma lokalen i Knallis. Både ungdomarna och lokalens ägare **Åsa Storberg** var med på noterna.

När Bulletinen besöker lokalen sitter fyra killar och slappar i sofforna och tar igen sig efter skoldagen. Som mest har de varit ett tiotal där. Det är främst lägstadiet från de högre klasserna som har hittat till hörnan, men även lite äldre ungdomar har tittat in och bekantat sig. Möbler har man fått done-

rade, väggarna pryds av bilder på lantbruksmaskiner och ett pingisbord finns att sysselsätta sig med. En begagnad tv har man på lut och det finns planer på att sälja hot dogs och panta burkar för att få pengar till andra aktivitetsgrejer som spel och högtalare.

Men prylarna är inte huvudsaken. – Det viktiga är att ha ett ställe där man kan samlas med kaverina efter skolan, sammanfattar **Oskar Lindroos**.

Åsa i Knallis låter ungdomarna själva utveckla konceptet. – Jag ser det här som deras projekt, säger hon.

Ramar finns förstås. Än så

länge är Knallis Corner öppet endast under butikens öppet-hållningstider och nyckeln har butikspersonalen hand om. Ungdomarna ansvarar själva för att hålla rent och snyggt och sköta sig.

Det är ett pojkestarkt gäng som har hittat till Cornern. Var flickorna håller hus, vet de inte. Samtidigt är de inte direkt förvånade över att tjejerna lyser med sin frånvaro.

– Vad skulle de nu göra här, frågar sig pojkarna.

Än så länge känns hörnan utpräglad pojkgig, men vem vet hur den utvecklas. Också tjejer är givetvis välkomna att vistas i Knallis Corner! (FR)

Knallis Corner on nyt kylän nuorten oma pesä

Parin vuoden hiljaiselon jälkeen entinen kampaamo Nima's Corner on nyt Knallis Corner. Siellä kylän nuoret voivat viettää aikansa ja touthu yhdessä.

Knallis on itsestäänselvä koontumiskeskus Västanfjärdissä, myös nuorille. Kauniina kesäpäivänä istuskelu Knalliksen portailla jäätelöä nauttiville kesävieraille, jutteleville kyläläisille ja kylän nuorille käy jopa ahtaaksi. Huonolla säällä on hankalampaa, jos joutuu hengäilemään ja istuskelemaan ulkona ikkunalaudalla.

Kun kohtaamispaikka Lammis lakkautti toimintansa joutuvat vuosia sitten, nuoriso jäi

ilman kokoontumispaikkaa. Tämä innosti **Janni Ölanderin** ehdottamaan tyhjillään olevalle liiketilalle uutta käyttöä. Sekä nuoret itse että kiinteistön omistaja **Åsa Storberg** innostuivat asiasta heti.

Bulletinin vieraillessa paikkan päällä neljä säiliä istuskelee sohvalle ja kerää voimia koulupäivän päätteeksi. Enimmillään oleilijoita on ollut kymmenen kerrallaan paikalla. Kävijöistä suurin osa on ala-asteen ylemmiltä luokilta. Myös hieman vanhemmat teinit ovat kurkanneet.

Huonekaluja on saatu lahjoituksina, seiniä koristavat kuvat maatalouskoneista. Kä-

tettävissä on pingispöytä. Luovassa on myös vanha telkkari ja ilmassa leijuu suunnitelmia, että paikalla myytäisiin hodoreita, jotta saataisiin rahaa harrastusvälineisiin, peleihin ja kaiuttimiin. Mutta tavarat eivät ole pääasia.

– Tärkeintä on, että on paikka, missä voidaan kokoontua kavereiden kanssa koulun jälkeen, **Oskar Lindroos** sanoo. Knalliksen Åsa antaa nuorten rakentaa omaa konseptiaan.

– Näen tämän heidän omalla projektinaan, hän toteaa.

Tietenkin on olemassa rajoituksia. Toistaiseksi Knallis Corner on avoinna ainoastaan kaupan aukioloaikoina ja kau-

pan henkilökunta pitää huolen aivameista. Nuoret vastaavat itse siitä, että paikka pysyy siistinä ja puhtaana ja että he käyttäytyvät kunnolla.

Homma on ainakin alkuun poikavetoinen. Pojat eivät tiedä, missä tytöt piileksivät. Tosin he eivät ole kovin yllättyneitä siitä, että tytöt loistavat poissaoloillaan.

– Mitä tekemistä nyt tytöillä täällä voikaan olla, pojat kyselevät toisiltaan.

Toistaiseksi tila on hyvin poikavetoinen, mutta kuka tietää miten se kehittyy. Totta kai työtökin ovat tervetulleita viettämään aikaa Knallis Corneriin. (FR/HS)

FOTO: KAI HAGA

Värflöde vid Kobböle kvarn/Kevätvirtaus Kobbölen myllyllä.

Ny naturstig under arbete i Västanfjärd

Under Kimitoön 700 års jubileumsår 2025 förverkligar Västanfjärd Byråd en ny naturstig - Kvarnstigen. Naturstigen är ett svar på önskemål av hel- och deltidbor, som framkommit bland annat i en enkät som Bo i Västanfjärd-projektet utförde.

Kvarnstigen i Västanfjärd kommer att följa Östanå-bäckens till Kobböle kvarn och ska lyfta fram bäckens betydelse i kulturlandskapet. Stigen ökar vetskaper om vattendragens betydelse för, nu och i framtiden och främjar skydd av denna unika natur, samt stöder bevarande av en del av kulturhistorien. Vattendraget Östanå-bäcken, är intressant ur många perspektiv. Floran och faunan är rik och mångsidig. Den kulturhistoriskt värdefulla Kobböle vattenkvarn är belägen längs bäcken och en forngrav och kolmilor finns även i närheten.

Materialet för naturstigen planeras så att det kan utnyttjas i undervisningen i Västanfjärdsskola. Materialet ska även finnas tillgängligt digitalt, så att det kan utnyttjas av barn- och skolgrupper runt om i landet samt av stigens besökare.

Genom att koppla samman Kvarnstigen med bland annat redan existerande stigar kring kalkgruvorna i Västanfjärd kan en längre naturstigslänga skapas. En del av gruvorna är vattenfyllda och skapar en helt unik akvatisk miljö. En längre stiglänga kan med sin mångfald locka en större besökskara och informera mångsidigt om vattenmiljö, skogsnatur och kulturlandskap på ett märkbart sätt.

Kvarnstigen finansieras av LEADER - med medfinansiering av Europeiska Unionen, Jubileumsfonden för Kimitoön 700 år, Konstsamfundet, Emilie och Rudolf Gesellius fond och William Thuringss stiftelse. (AÖ)

Uusi luontopolku työn alla Västanfjärdissä

Västanfjärdin Kylätoimikunta toteuttaa uuden luontopolun - Myllypolun - Kemiönsaaren 700 vuotisjuhluvuotena 2025. Luontopolku vastaa muun muassa väkitysten ja osa-aika-asukaiden toiveisiin, joita nousi esiin muun muassa Pesä Västanfjärdissä -hankkeen kyselyssä.

Västanfjärdin Myllypolku tulee seuraamaan Östanåbäckeniä - eli Taponjokea Kobbölen myllylle ja tulee nostaamaan esiin joen merkityksen kulttuurimaisemassa. Polku lisää tietoutta vesistöjen merkityksestä ennen, nyt, ja tulevaisuudessa ja edistää tämän ainutlaatuisen luonnon suojelua sekä kulttuurihistorian säilymistä. Östanåbäckeniä vesistö, on kiinnostava monesta eri näkökulmasta. Kasvillisuus ja eläimistö on rikasta ja monipuolista. Kulttuurihistoriallisesti arvokas Kobbölen vesimylly sijaitsee joen varrella ja ympäristössä sijaitsee myös muinaishauta ja hiilimiluja Luontopolun materiaali suun-

nitellaan niin, että sitä voidaan hyödyntää Västanfjärdin koulun opetuksessa. Materiaali toteutetaan myös digitaalisena, jotta lapsi- ja koululaisryhmät ympäri maata sekä polun kävijät voivat hyödyntää sitä.

Yhdistämällä Myllypolku mm. muihin jo olemassa oleviin polkuihin Västanfjärdin kalkkilouhosten ympärillä, voidaan luoda pidempi luontopolkuverkosto. Osa louhoksista ovat veden täyttämää ja luovat hyvin ainutlaatuisen vesiympäristön. Pidempi luontopolku kierros voi monimuotoisuudellaan houkuttaa suuremman kävijämäärän ja tiedottaa vesiympäristöstä, metsäluonnon ja kulttuurimaisemista monipuolisesti.

Myllypolkua rahoittaa LEADER - Euroopan Unionin osarahoittama, Kemiönsaari 700 -juhluvuoden rahasto, Konstsamfundet, Emilie ja Rudolf Gesellius Säätiö ja William Thuringin Säätiö. (AÖ/HS)

Bekanta dig med Västanfjärdss befintliga naturstigar: Tutustu Västanfjärdin olemassa oleviin luontopolkuihin:

Västanfjärdss Byråd hemsida: / kotisivu:

Aktivitetskarta för Kimitoön: Kemiönsaaren aktiviteettikartta:

Från Knallistrappan ut i vida världen

Vilka framtidsdrömmar har barnen i Västanfjärd? Vad brinner de för? Vart siktar de? Och vad erbjuder orten för en sprängbräda ut i livet? För att få svar på dessa frågor bad vi treorna och fyrorna i Västanfjärds skola att bidra till Bulletinen med sitt barnperspektiv.

Sex pojkar och sex flickor som befinner sig mitt i barndomen och halvvägs genom lågstadiet greppade pennan. De fick välja mellan att skriva om framtiden eller om nuet och antingen formulera sig fritt eller i diktform. Uppdraget resulterade i tolv tankeväckande alster. De vittnar både om ursprungets betydelse och högt flygande planer. (FR)

Millaiset ovat tulevaisuuden unelmat Västanfjärdin lapsilla? Mikä saa heidät innostumaan? Mihin he tähtäävät? Millaisen starttilaudan kotikunta heille tarjoaa? Saimme vastauksia, kun teimme kyselyn Västanfjärdin kolmos- ja nelosluokkalaisille.

Kuusi poikaa ja kuusi tyttöä tarttuivat kynään. He kirjoittivat ja runoilivat näkemyksistään nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Tuloksena oli tusina ajatuksia herättävää näkemystä. Tärkeitä ovat sekä elämän lähtökuopat että korkealle nousevat suunnitelmat. (FR/HS)

Klassen på Knallistrappan, den självskrivna knutpunkten i Västanfjärd. / Koululuokka Knalliksessa – Västanfjärdin itsekoitettu solmukohta.

FOTO: FREJA RUDELS

Om 20 år jobbar jag som flygkapten. Jag har byggt ett nytt hus där det gamla huset stod hemma i Tappo. Jag har tre katter till husdjur. De heter Alfred, Kalle och Olle.

20 vuoden kuluttua olen lentokapteeni. Olen rakentanut uuden talon Tappoon vanhan talon paikalle. Minulla on kolme kissaa. Niiden nimet ovat Alfred, Kalle ja Olle. Alfons Sundberg, 10 år / vuotta

Framtiden är miljonär
Framtiden har bra hus
Framtiden har en snugg bil
I framtiden vill jag äta mycket glass
Min framtid har Gucciväska

Tulevaisuus on miljonääri
Tulevaisuudella on hyvä talo
Tulevaisuudella on upea auto
Tulevaisuudessa syön paljon jäätelöä
Minun tulevaisuudella on Gucci-laukku
Ida Sjöblom, 11 år / vuotta

Det är bra att vara 10 år och bo i Västanfjärd. I Knallis äter man godis. På sommaren brukar jag cykla till Knallis. På sommaren brukar jag simma.

On hienoa olla 10-vuotias ja asua Västanfjärdissä. Knalliksessa voi nautiskella herkuilla. Kesäisin pyöräilen sinne. Kesällä uin myös paljon. Aaron Sundström, 10 år / vuotta

Hej! Jag heter Victor. Jag vill bli polis när jag blir stor. Till mina hobbyer hör fotboll, gitarr, kickboxing och spel. Jag vill bli en lika bra spelare som t.ex. Clix och Bugha på Fortnite. Jag är 10 år. Jag bor nära Knallis och går dit då och då. Jag flyttade hit i början av förra sommaren. När jag blir stor skulle jag vilja flytta till Helsingfors och bli polis där. Jag kommer då och då att komma till Västanfjärd och hälsa på mina föräldrar (om de bor kvar här) och på mina kompisar. Jag skulle önska att kimitön skulle ha lite mer hobbyer och aktiviteter. Jag trivs här.

Hei! Minä olen Victor. Tahdon isona poliisiksi. Harrastuksieni kuuluvat jalkapallo, kitaransoitto, potkumyrkkeily ja pelaaminen. Haluan tulla yhtä hyväksi pelaajaksi kuin esim. Clix ja Bugha Fortnitessä. Olen 10-vuotias. Asun lähellä Knallista ja käyn siellä silloin tällöin. Muutin tänne viime vuoden kesän alussa. Kun kasvan isoksi, muutan Helsinkiin ja toimin siellä poliisina. Silloin tällöin tulen tervehtimään vanhempiäni Västanfjärdiin, jos he vielä asuvat täällä, ja ystäväni. Kemiössä saisi olla enemmän harrastuksia ja aktiviteetteja. Minä viihdyn täällä. Victor Oivo, 10 år -vuotta

När jag blir stor ska jag flytta in med mina pookies (bästisar, reds. amn.). Jag vill ta över pappas firma, men jag tror att han ändå kommer ge den åt Kasper, min bror, för att han är äldre. Men om jag inte får pappas firma flyttar jag till Sverige med mina vänner Minya och Filippa. Om jag inte får pappas firma kommer jag säkert att börja jobba som fashion designer. Jag och mina vänner kommer att flytta in i en liten lägenhet i Sverige. Jag ger nästan allt till mina vänner, jag älskar dem jättemycket. Jag tror att jag kommer att hitta någon bra pojkvän som jag kan vara med. Jag kommer kanske att skaffa barn. Kanske då jag är typ 25.

Kun kasvan isoksi muutan kavereitteni kanssa yhteen. Haluan jatkaa isän firmaa, vaikka luulen hänen siirtävän sen veljelleni Kasperille, koska hän on minua vanhempi. Jos en saa isän firmaa muutan Ruotsiin työnmuutisuunnittelijana. Muutan ystäväni kanssa pieneen asuntoon Ruotsissa. Annan kaikkien ystäväni, rakastan heitä paljon. Luulen että löydän myös hyvän poikaystävän. Ehkä hankin lapsia sitten kun olen 25-vuotias. Liselott Ström, 10 år / vuotta

Västanfjärd är bra
Västanfjärd är bra
Västanfjärd är bra
I västanfjärd är det bra
Mitt västanfjärd är bra

Västanfjärd on hyvä
Västanfjärd on hyvä
Västanfjärd on hyvä
Västanfjärdissä kaikki on hyvin
Minun Västanfjärдини on hyvä
Isaac Bergholm-Montenegro, 10 år / vuotta

Knalliksen portailta kohti laajaa maailmaa

FOTO: FREJA RUDELS

← I väntan på simsången eller kanske en framtid på andra sidan havet. / Uimakautta odotellessa, tulevaisuus horisontin takana. Stående från vänster, fyrorna / Seisten vasemmalta neloset Minya Merilä, Liselott Ström, Filippa Fernhout, Saga Lumme, Alfons Sundberg, Ida Sjöblom, Alex Wikgren ja Wilma Renfors. Sittande från vänster, treorna / Istuen vasemmalla kolmoset Isaac Bergholm-Montenegro, Aaron Sundström, Victor Oivo ja Forth Lindroos.

När jag blir 20 vill jag bli tennisspelare. Jag vill bli det för att jag tycker om sport. Det är skönt när man vinner en stor turnering i Helsingfors och Åbo med de bästa spelarna. Fast man förlorar jämt så är man glad. Och sen får man fara i bastun där det är skönt när man är hemma och höra på "Bara bada bastu" i saunan. Kaj är bäst och jag vill bli pro på tennis!

Haluan kaksikymppisenä olla tennispelaaja. Tykkään urheilusta. On upeaa voittaa kisat isossa turnauksessa Helsingissä tai Turussa, missä parhaat pelaajat ovat mukana. Vaikka aina häviäisi, on syytä olla iloinen. Sitten on ihanaa mennä saunaan ja kuunnella "Bara bada bastu" -biisiä. KAJ on paras ja minä tahdon olla tennis-ammattilainen! Forth Lindroos, 9 år / vuotta

Jag är 10 år. Jag heter Filippa. Jag vill studera i Sverige och få ett bra jobb. När jag studerar kommer jag att bo i Stockholm. Där har jag bott när jag var liten. Sen när jag har studerat kommer jag att bo i Finland. Förresten, jag måste säga lite grejer. Min favoritfärg är rosa och jag älskar katter. Jag har två katter och två syskon.

Olen 10-vuotias Filippa. Haluan opiskella Ruotsissa kohti hyvää työtä. Opiskeluni aikana asun Tukholmassa, missä olen asunut myös pikkutyttönä. Sitten muutan takaisin Suomeen. Haluan nostaa esiin pari tärkeää asiaa: Lemikissaa ja kaksi sisarta. Filippa Fernhout, 10 år / vuotta

När jag blir äldre så ska jag flytta till Sverige med min pookies (bästisar, reds. amn.). Lilo och Filippa och bo i Stockholm i en lägenhet. Jag kanske skaffar ett litet barn. Jag adopterar isåfall. Jag vill ha en häst och katt och hund.

Kun tulen vähän vanhemmaksi, muutan Ruotsiin bestisteni Lilon ja Filippan kanssa ja asun siin heidän kanssaan yhdessä. Ehkä hankin - tai siis adoptoin - pienen lapsen. Tahdon myös hevosen, kissan ja koiran. Minya Merilä, 10 år / vuotta

Om 20 år kommer mitt liv att vara bättre än någonsin förut. Jag kommer att ge ut alla möjliga olika sorters böcker, bilderböcker, kapitelböcker och så vidare. De flesta möblerna i mitt hus kommer att vara från IKEA och filtter, kuddar och allt möjligt annat kommer att vara virkat. Jag bor säkert i Västanfjärd. Jag har alltid bott här. Det finns ingen bättre plats. Jag tror inte att jag kommer att få barn eller partner, men jag kommer att ha en kramgo hund och bo nära mamma så att jag ofta kan hälsa på. Kanske har jag en häst också. Jag har alltid tyckt om hästar. Jag kommer att dekorera hemmet med vackra och mysiga tavlor som jag själv har målat. Jag kommer ha en hälsosam och miljövänlig livsstil. Jag hoppas att Västanfjärd kommer att vara (nästan) likadant. Ingenting behöver ändras.

20 vuoden kuluttua elämäni on parempaa kuin koskaan aikaisemmin. Aion julkaista monenlaisia kirjoja. Suurin osa taloni huonekaluista tulevat olemaan IKEAsta kun taas villit, tyynyt ja kaikki mahdollinen on virkattua. Tietenkin asun Västanfjärdissä. Olenhan aina asunut täällä. Parempaa paikkaa ei ole olemassa. En usko, että saan lapsia, mutta hankin halaukelpoisen koiran ja asun lähellä äitiäni, jota käyn usein tervehtimässä. Ehkä minulla on myös hevonen. Olen aina pitänyt hevostista. Kotini koristelen kauniilla ja kotoisilla tauluilla, jotka olen itse maalannut. Elän terveellistä ja ympäristöystävällistä elämää. Toivon että Västanfjärd säilyy nykyisellään. Minkään ei tarvitse muuttua. Saga Lumme, 10 år / vuotta

Västanfjärd är super
Västanfjärd är fint
Västanfjärd har bra hus
I Västanfjärd finns en skola
Mitt Västanfjärd är bra

Västanfjärd on super
Västanfjärd on hieno
Västanfjärdissä on hyvät talot
Västanfjärdissä on koulu
Minun Västanfjärдини on hyvä
Wilma Renfors, 11 år / vuotta

Om 20 år vet jag att jag kör traktor och gräv-maskin. Jag kommer att ploga och sanda alla vägar i Västanfjärd. Jag tänker ha en anställd som hjälper. Med grävmaskinen kan jag gräva allt möjligt. Jag tänker bo i ett hus i Dalsbruk.

Tiedän, että 20 vuoden kuluttua ajan traktoria ja kaivinkonetta. Auraan ja hiekoitan kaikki tiet Västanfjärdissä. Aion palkata työntekijän avukseni. Kaivinkoneella kaivan mitä vaan. Aion asua Taalintehdaalla. Alex Wikgren, 11 år / vuotta

Västanfjärds händelsekalender sommaren 2025

Tapahumakalenteri kesä 2025

Bibliotekets öppettider ti 10–16 och to 13–19 samt lö 10–14 som självbetjäning.
Kirjaston aukioloajat ovat ti 10–16 ja to 13–19. La 10–14 itsepalvelu.

Sommarpilates på tisdagar på Kalkholmens estrad. Fråga mer: 050 367 6891
Kesäpilates tiistaisin Kalkholmenin näyttämöllä. Kysy lisää: 050 367 6891

Utställning i Vestlax byahus "Marmor från Kimito – Kunglig lyx under Vasatiden" under tiden 27.6–31.7. Utställningen och Café Antonius öppet alla dagar kl. 11–17
Näyttely "Marmorja Kemiöstä – Kuninkaallista loistoa Vaasan aikaan" Vestlaxin kylätalossa 27.6.-31.7.
Näyttely sekä Café Antonius auki joka päivä klo 11–17.

Juni – Kesäkuu

Må/Ma 2.6 kl(o) 14 Brandkårsveteranernas boule på Kalkholmen 2.6, 16.6, 30.6
Lö/La 7.6 kl(o) 14 Båtbesiktning på Kalkholmen / Venekatsastus Kalkholmenilla
Lö/La 7.6 Rockmusik, Goodman&Heikkinen på Terrassn
Sö/Su 8.6 kl(o) 13 Konfirmationsmässa i nya kyrkan
To 12.6 kl(o) 14 VPF:s boule på Kalkholmen torsdagar 12.6, 19.6, 26.6 o.s.v.
Lö/La 14.6 kl(o) 10 Öppning av Billböle kulturstig. Samling för samåk från Knallis. Billbölen kultuuripolun avajaiset . Kokoontuminen Knalliksen edessä.
Må/Ma 16.6 Marthaföreningens motionstillfällen 16.6, 17.7, 20.8, 13.9
Fr/Pe 20.6 kl(o) 13 Midsommartåg från Knallis till Vårdkasen Juhannuskulkue Knalliksen edestä Vårdkasenille
Fr/Pe 20.6 kl(o) 13.30 Midsommarstång och midsommarlotteri vid Vårdkasen Juhannussalon pystytys ja arpajaiset Vårdkasenilla
Lö /La 21.6 kl(o) 10 Midsommardagens gudstjänst i nya kyrkan. Kom gärna klädd i folkdräkt. Juhannuspäivän jumalanpalvelus uudessa kirkossa. Pukeudu mielellään kansallispukuun.
Må/Ma 23.6-To 3.7 Simskola i Grägnäs / Uimakoulu Grägnäsissä www.folkhälsan.fi
Ti/Ti 24.6 kl(o) 19 VUF-bingo i Vårdkasen 24.6, 1.7, 8.7, 15.7, 22.7, 29.7, 5.8
On/Ke 25.6 kl(o) 19 Allsångstillfälle i Hagalund med Thomas och Teddy Yhteislaulutilaisuus Hagalundissa
Lö/La 28.6 kl(o) 18 Vildroskonsert / Villiruusukonsertti i nya kyrkan / uudessa kirkossa. Se utförligare text inne i tidningen / Katso lisää lehdestä

Juli – Heinäkuu

To 3.7 kl(o) 18 Sommarandakt på gravgården (vid regn i nya kyrkan) Haudaushetki hautausmaalla (sateella uudessa kirkossa)
Lö/La 5.7 Blue Elefant på Terrassn
On/Ke 9.7 kl(o) 14 Avtäckning av minnesplakett över minnesvärd person. Samling vid Café Anna. Allsång med Anton. Muistolaatan paljastaminen muistamisen arvoiselle henkilölle. Kokoontuminen Kahvila Annan edessä. Yhteislaulua vetää Anton.
To 10.7 kl(o) 18 Sommarandakt på gravgården (vid regn i nya kyrkan) Haudaushetki hautausmaalla (sateella uudessa kirkossa)
Fr/Pe 11.7 kl(o) 14-18 Gårdsloppis i Västanfjärd – Pihakirppis Västanfjärdissä
Lö/La 12.7 kl(o) 11-14 Gårdsloppis i Västanfjärd – Pihakirppis Västanfjärdissä
Lö/La 12.7 kl(o) 14 Träbåtsträff på Majholmen / Puuvenetreffit Majholmenilla Västanfjärds Båtklubb
To 17.7 kl(o) 18 Sommarandakt på gravgården (vid regn i nya kyrkan) Haudaushetki hautausmaalla (sateella uudessa kirkossa)
Sö/Su 20.7 kl(o) 10 Högmässa i kyrkan / Messu kirkossa
On/Ke 23.7 kl(o) 17 Allsång på Kalkholmen med Anton. Kimitoöns församling. Yhteislaulua Kalkholmenilla. Kemiönsaaren seurakunta
To 24.7 kl(o) 18 Sommarandakt på gravgården (vid regn i nya kyrkan) Haudaushetki hautausmaalla (sateella uudessa kirkossa)
Lö/La 26.7 kl(o) 18 Fiskmiddag för medlemmar o inbjudna gäster i Hagalund.

MU ME Musik och meditation – Musiikki ja meditaatio

Lö/La 26.7-Sö/Su 27.7 Kalkholmens scen – Kalkholmenin näyttämö
Se utförligare text inne i tidningen / lisätietoa lehdessä
Lö/La 26.7 kl(o) 18 "Förtrollande natur – Lumoava luonto"
Pianokonsert/Pianokonsertti,
Västanfjärds nya kyrka/uusi kirkko
Pianist och kompositör / Pianisti ja säveltäjä Marina Kostik
Sö/Su 27.7 kl(o) 15 Skärigudstjänst på Majholmen / Saaristojumalanpalvelus.
To 31.7 kl(o) 18 Sommarandakt på gravgården (vid regn i nya kyrkan) Haudaushetki hautausmaalla (sateella uudessa kirkossa)

Augusti / Elokuu

Lö/La 9.8 kl(o) 16 Båttävling på Majholmen / Venekilpailu Majholmenilla Västanfjärds Båtklubb
Sö/Su 10.8 kl(o) 10 Högmässa i nya kyrkan / Messu uudessa kirkossa
On/Ke 13.8 kl(o) 18 Orgelmusik i augustikvällen / Urkumusiikkia elokuun illassa
On /Ke 27.8 kl(o) 18 Orgelmusik i augustikvällen / Urkumusiikki elokuun illassa
Lö/La 3 0.8 Forneldarnas natt på Kalkholmen/ Muinaistulien yö Kalkholmenilla
Sö/ Su 31.8 kl(o) 10 Gudstjänst i nya kyrkan / Jumalanpalvelus uudessa kirkossa

September / Syyskuu

Lö/La 6.9 kl(o) 12 Närstrandsstädtalko vid Majholmen / Siivoustalkoot, Västanfjärds Båtklubb
Sö /Su 14.9 kl(o) 18 Kvällsandakt i nya kyrkan / Iltahartaus uudessa kirkossa
Lö/L 27.9 kl(o) 14 Flagghalning på Majholmen / Lipunlasku Majholmenilla, Västanfjärds båtklubb

GRUVAN - KAIVOS

Fr/Pe 26.9 – Lö/La 27.9 Ljud- och ljusföreställning vid Stus gruvan /
kl(o) 20.30–22 Valo- ja ääniesitys Stusin Kaivoksella
Se utförligare text inne i tidningen / lisätietoa lehdessä
Sö/Su 28.9 kl(o) 10 Högmässa i nya kyrkan / Messu uudessa kirkossa

GÅRDSLOPPIS / PIHAKIRPPIS 2025

Gårdsloppis runt om i Västanfjärd / Pihakirppiskierros Västanfjärdissä

Fredagen / perjantaina 11.7. kl.(o) 14 – 18
Lördagen / lauantaina 12.7. kl.(o) 11 – 14

För mera info och deltagande kontakta / lisätiedot:
Gunnel Jensen 040 728 2060 **Max Andersson 040 519 6512**
gunnel.jensen54@gmail.com **max.g.andersson@gmail.com**

Kimitoöns församling sommaren 2024

Församlingskansliet och gravkontoret i Dragsfjärd
Adress Kapellbacksvägen 6, 25870 Dragsfjärd
Vi betjänar måndag – torsdag kl. 10 – 13.
Tfn 02-425990 / e-post: kimitoon@evl.fi
Församlingspastor Julia Lundsten är anträffbar enl. överenskommelse per tel. 0440 425922
Nya kyrkan är öppet alla dagar kl. 10-16 (15.6-15.8)
Gamla kyrkan är stängd sommaren 2025.

Kemiönsaaren seurakunta kesä 2024

Seurakunta- ja hautaustoimisto Dragsfjärdissä
Osoite Kappelimäentie 6, 25870 Dragsfjärd
Palvelemme ma – to klo 10 – 13.
Puh. 02-425990 / sähköp.: kimitoon@evl.fi
Seurakuntapastori Julia Lundsten on tavoitettavissa sopimuksen mukaan, 0440 425922
Uusi kirkko avoinna päivittäin klo 10-16 (15.6.-15.8.)
Vanha kirkko suljettu kesällä 2025

DIREKTFÖRSÄLJNING – SUORAMYNTIPAIKAT

BLOMMOR – KUKKIA
Charlottas trädgård / Charlottan puutarha, Sundviksvägen / Sundvikintie 501
BLOMMOR, KRYDDVÄXTER, SÄSONGSGRÖNSAKER KUKKIA, MAUSTEKASVEJA, SESONKIVIHANNEKSIA
Blombutik & Trädgård Järvinen / Kukkakauppa & Puutarha Järvinen
Björkbodavägen, Björkbodantie 271
JORDGUBBAR, POTATIS mm. / MANSIKOITA, PERUNAA ym.
Östanåboden – Östanåpuoti, Västanfjärdsvägen 630, Västanfjärdintie 630

